

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos *weekend*

Piątek
16 marca 2018
nr 21 (LXXIII)
cena: 17 Kč

SPORT
TERAZ NIECH MARTWIĄ SIĘ PARDUBICE
STR. 4

PUBLICYSTYKA
JAK WYDOSTAĆ SIĘ Z CHMURY PYŁU?
STR. 7

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Fundusz wspiera kolejne projekty

FUNDUSZ ROZWOJU ZAOLZIA

WYDARZENIE: Fundusz Rozwoju Zaolzia wsparł kolejne projekty wybrane przez Komisję Grantową. Podział funduszy zatwierdziła Rada Kongresu Polaków na swoim posiedzeniu w środę. Rada uchwaliła ponadto rozliczenie finansowe działalności FRZ w 2017 roku.

Danuta Chlup

Komisja Grantowa oceniła w tym kwartale 27 nadesłanych wniosków. Zdecydowana większość z nich (23) została zaakceptowana. Fundusz Rozwoju Zaolzia wesprze je łączną kwotą 791 546 koron.

Jakość projektów poszła w górę. Wśród nadesłanych projektów trafiły się fajne, nowatorskie pomysły. Na przykład Miejsce Koło PZKO w Boconowicach postanowiło połączyć Piknik Rodzinny ze Świętem 3 Maja i ze sportem. Ten projekt bardzo mi się podoba. Tak samo zasługuje na uwagę Święto Flagi organizowane przez MK PZKO w Cierlicku-Kościelecu. Ponownie będzie piknik, ale z nowym programem patriotycznym – powiedział „Głowski” Mariusz Wałach, prezes Kongresu Polaków i przewodniczący Komisji Grantowej FRZ. – W tym kwartale „obudziły się” placówki edukacyjne, wpłynęło dużo projektów szkół i przedszkoli, w tym fajne projekty patriotyczne, związane ze stuleciem niepodległej Polski, propagujące czytelnictwo polskich książek i tym podobnie.

Jednym z projektów realizowanych przez szkoły będzie koncert jubileuszowy chórów szkolnych

PSP im. S. Hadyny w Bystrzycy. – Koncert odbędzie się w maju w trzynieckiej „Trisii”. Będzie to koncert wielopokoleniowy, z udziałem nie tylko chórzystów, ale też rodziców oraz absolwentów szkoły, z prezentacjami multimedialnymi. Koszty będą spore, dlatego cieszymy się bardzo z dofinansowania – powiedziała redakcji dyrygent Danuta Cymerys.

Wałach zachęca kolejne polskie środowiska do składania projektów. – Cieszę się, że są projekty PZKO, lecz zważywszy na wielkość tej organizacji mogłoby ich być jeszcze więcej. Brakuje projektów składanych przez młodzież gimnazjalną oraz kluby młodych, a szkoda, bo wiem, że młodzi mają bardzo fajne pomysły – mówił prezes. Zdradził, że Fundusz Rozwoju Zaolzia zamierza wkrótce zorganizować spotkanie beneficjentów. – Chcielibyśmy, by wzięli w nim udział i podzielili się doświadczeniami. Mogą one być inspiracją dla innych oraz cennym źródłem informacji dla nas – dodał Wałach.

Kolejną nowością będzie strona internetowa FRZ, którą aktualnie przygotowuje dla Kongresu Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej. Ułatwi ona kontakt z Funduszem, pomoże w administrowaniu projektów, będzie źródłem informacji dla

• W ramach projektu „Poznajemy Polskę przez edukację i zabawę” uczniowie z Zaolzia uczą się razem z rówieśnikami na Dolnym Śląsku. W tym roku projekt ponownie zostanie wsparty przez FRZ. Fot. BEATA SCHÖNHALD

wnioskodawców. To bardzo ważne, ponieważ z doświadczeń Komisji Grantowej wynika, że nadal trafiają się wnioski źle napisane lub wręcz rozmiągające się z celami Funduszu Rozwoju Zaolzia. Usprawnienie całego systemu będzie także tematem cyklu spotkań roboczych członków Komisji Grantowej, którym Wałach nadał nazwę „Quo vadis Funduszu Rozwoju Zaolzia?”.

Ze sprawozdania finansowego FRZ za 2017 rok wynika, że na rachunek FRZ wpłynęły 4 125 tys. ko-

ron od 11 darczyńców. Do realizacji przyjęto w trakcie ub. roku 61 projektów, które zostały wsparte łączną kwotą 1 993 tys. koron. Prócz tego zrealizowano dziesięć projektów sterowanych Rady Kongresu Polaków, opiewających na łączną sumę 989 tys. koron. Najwięcej projektów, które otrzymały wsparcie, złożyły miejscowe koła PZKO (18), polskie szkoły podstawowe (12), Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej (7), Macierz Szkolna (6) i Harcerstwo Polskie (4).

SPOŁECZEŃSTWO

Dotacje dla mniejszości

Ostrawa. Rada Województwa Morawsko-Śląskiego na swojej sesji w środę uchwaliła dotacje na działalność mniejszości narodowych oraz na kulturę w 2018 roku. Niemala część funduszy wesprze działania Polaków mieszkających na terenie województwa. Pula finansów przeznaczonych na działalność mniejszości w porównaniu z sytuacją sprzed kilku lat wzrosła niemal dwukrotnie.

STR. 2

MŁODZIEŻ

Protest w samo południe

Czeski Cieszyn. Uczniowie i studenci szkół średnich i uczelni wyższych w Republice Czeskiej manifestowali wczoraj w obronie wartości społecznych i konstytucyjnych. Do strajku ostrzegawczego włączyły się również dziesiątki pełnoletnich uczniów Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie.

STR. 3

GOSPODARKA

Spotkanie przedsiębiorców

Toruń. Konsulat Generalny RP w Ostrawie zachęca do udziału w jubileuszowej, XX edycji Światowej Konferencji Gospodarczej Polonii. Wydarzenie, którego organizatorem jest Fundacja Polonia Gospodarcza Świata, odbędzie się 26 i 27 maja br. w Toruniu. Światowe Konferencje Gospodarcze Polonii to największe spotkania skupiające przedsiębiorców polonijnych z różnych zakątków świata. Więcej informacji o konferencji można znaleźć na stronie internetowej: konferencjapolonii.pl. (wik)

PROJEKTY Z NAJWIĘKSZYM DOFINANSOWANIEM (I KWARTAŁ 2018) w koronach

Towarzystwo Nauczycieli Polskich „Poznajemy Polskę przez edukację i zabawę”	100 000
PSP Bystrzyca – Chór szkolny „Crescendo” „Pieśń i mowa nasza jest domem...”	79 000
PSP Jabłonek „Wyruszamy w podróż po Polsce”	69 066
Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej Obozy Językowe 2018	52 000
PSP Czeski Cieszyn Wycieczki edukacyjne „Poznajemy Polskę”	50 000

REKLAMA

Oferta letnich obozów przymiejskich w Vitality powraca!

+420 731 444 853 www.vitalityslesko.cz

Czytaj »Głos« online

NASZ »GŁOS«

Tomasz Wolff
wolff@glos.live

Książka jest w moim domu największą świętością. Gromadzę kolejne tomy, otrzymane na urodziny i przy innych okazjach, kupione w księgarniach stacjonarnych, ale także internetowych. Przekładam z półki na półkę, według autorów, krajów czy gatunków. Jednym razem turecki noblista Orhan Pamuk towarzyszy Henningowi Mankellowi, bo napisane przez nich powieści należą do moich ulubionych, kolejnym książki Szweda zestawiam z innymi kryminałami. Posiadanie sporej biblioteczki to naprawdę duże wyzwanie... i zabawa przy okazji.

W tym tygodniu w jednej z księgarni internetowych zamówiłem kolejną powieść Michaela Crummey'a, kanadyjskiego pisarza, który tak naprawdę wciąż czeka na odkrycie. Nie chcę jednak pisać o kolejnej magicznej podróży przez Nową Funlandię, którą nam zaserwował, ale o opakowaniu, w które zapakowana była książka, a właściwie pewnemu napisowi. Na tekturowym opakowaniu wołowymi literami stało: „Ostrożnie. W środku są książki”.

Niby nic wielkiego, a jednak te słowa przywróciły mi wiarę w dawny świat, w którym wszystko było poukładane jak w pudełku, a wiedzę o świecie czerpaliśmy głównie z książek, a nie smartfonów. Do tej pory spotykałem się z informacją „Ostrożnie, szkło” i myślałem, że nic więcej poza opakowaniami szklanymi nie zasługuje na większą uwagę i troskę. W końcu ktoś wpadł na to, że książka także zasługuje na szczególne traktowanie. Kurier dostarczający przesyłkę być może nie rzuci już Tokarczuk, Nesbø czy Miłoszewskiego w ką, ale odłoży elegancko paczkę na bok. Dobrze, że ktoś pomyślał o „Ostrożnie. W środku są książki”, choć z drugiej strony trochę wstyd, że niektórym wciąż trzeba przypominać o tym, jak są one cenne i ważne.

CYTATY NA DZIŚ

z dorocznego raportu NATO

Tylko cztery kraje wydały w 2017 roku co najmniej 2 proc. PKB na obronność. W grupie tej pierwszy raz od 2015 roku nie ma Polski. Według obliczeń Sojuszu Północnoatlantyckiego Polska wydała na obronność w ubiegłym roku 1,99 proc. PKB. Choć wydatki w 2017 roku były wyższe o 4,18 proc. niż w 2016 roku, silny wzrost gospodarczy sprawił, że w relacji do PKB udział wydatków obronnych spadł poniżej prognozy 2 proc. PKB

REKLAMA

Firma ARAGMA s.r.o. ortodoncja MUDr. Agaty Mohammad zatrudni recepcjonistkę do gabinetu ortodontycznego

Kwalifikacje:

ukończona szkoła średnia, wyższa, kurs asystentki dentystycznej mile widziany, umiejętność pracy na komputerze, odpowiedzialność, komunikatywność, otwartość i przyjazny sposób bycia, znajomość języka polskiego słowem i pismem, podstawy języka angielskiego.

Oferujemy:

stałą pracę w miłym zespole, interesującą pracę, możliwość rozwoju i podnoszenia swoich kwalifikacji.

Rozpoczęcie pracy w dogodnym terminie.

CV prosimy wysłać pod adres mailowy contact@big-smile.eu do 30. 4. 2018.

GŁ-152

Firma ARAGMA s.r.o. ortodoncja MUDr. Agaty Mohammad zatrudni asystentkę do gabinetu ortodontycznego

Kwalifikacje:

ukończona szkoła średnia, wyższa, technik dentystyczny, szkoła higienistki dentystycznej, kurs asystentki dentystycznej mile widziany, odpowiedzialność, komunikatywność, zdolności estetyczne, podstawy fotografii, umiejętność twórczego myślenia, otwartość i przyjazny sposób bycia, znajomość języka polskiego słowem i pismem, podstawy języka angielskiego.

Oferujemy:

stałą pracę w miłym zespole, możliwość rozwoju i podnoszenia swoich kwalifikacji.

Rozpoczęcie pracy w dogodnym terminie.

CV prosimy wysłać pod adres mailowy contact@big-smile.eu do 30. 4. 2018.

GŁ-152

DZIŚ...

16

marca 2018

Imieniny obchodzą:

Gabriel, Hilary, Izabela

Wschód słońca: 6.00**Zachód słońca:** 17.49**Do końca roku:** 290 dni**(Nie)typowe święta:**

Dzień Pandy

Przysłowia:

„Hilary zapowiada, jaka pogoda w Wielkanoc przypada”

„Gabrielu, przyjacielu, nie mroź nas, tysiąc jest wielu”

JUTRO...

17

marca 2018

Imieniny obchodzą:

Gertruda, Patryk, Zbigniew

Wschód słońca: 5.58**Zachód słońca:** 17.51**Do końca roku:** 289 dni**(Nie)typowe święta:**

Dzień Św. Patryka

Przysłowia:

„Gdy na Gertrudy zjawia się bociany, to wiosna już rychło nastanie”

POJUTRZE...

18

marca 2018

Imieniny obchodzą:

Cyryl, Edward, Krystian

Wschód słońca: 5.55**Zachód słońca:** 17.53**Do końca roku:** 288 dni**(Nie)typowe święta:**

Międzynarodowy Dzień Inwalidów

Europejski Dzień Mózgu

Przysłowia:

„Na św. Edwarda zimy pogarda”

POGODA

piątek

dzień: 5 do 7 C

noc: 4 do 1 C

wiatr: 1-4 m/s

sobota

dzień: -4 do -2 C

noc: 0 do -4 C

wiatr: 3-7 m/s

niedziela

dzień: -7 do -5 C

noc: -3 do -8 C

wiatr: 3-7 m/s

Dotacje dla mniejszości

Danuta Chlup

W tym roku w budżecie wojewódzkim przeznaczono na ten cel 1,65 mln koron. Projekty polskiej mniejszości lub promujące polską kulturę otrzymały wsparcie w łącznej wysokości 912 tys. koron. Pozostałych 738 tys. Rada Województwa podzieliła pomiędzy mniejszości: słowacką, ukraińską, grecką, wietnamską, romską i węgierską.

opiniował je Komitet ds. Mniejszości Narodowych. – Zdecydowana większość projektów polskiej mniejszości była dobrze przygotowana i otrzymała wsparcie – powiedział „Głosowi” Paweł Kawulok, jeden z członków KMN.

Dofinansowanie na swoje projekty i imprezy otrzymały następujące organizacje reprezentujące polską mniejszość oraz krzewiące polską kulturę: Kongres Polaków, Polski Związek Kulturalno-

Rozkład dotacji

912 000

koron

mniejszość polska

200 000

koron

mniejszość grecka

69 200

koron

mniejszość słowacka

231 700

koron

mniejszość romska

160 000

koron

mniejszość wietnamska

67 000

koron

mniejszość ukraińska

W tym roku w programie nie znajdziemy dotacji dla miast organizujących przeglądy mniejszości narodowych czy też festiwale kultur narodowych. To nie przypadek.

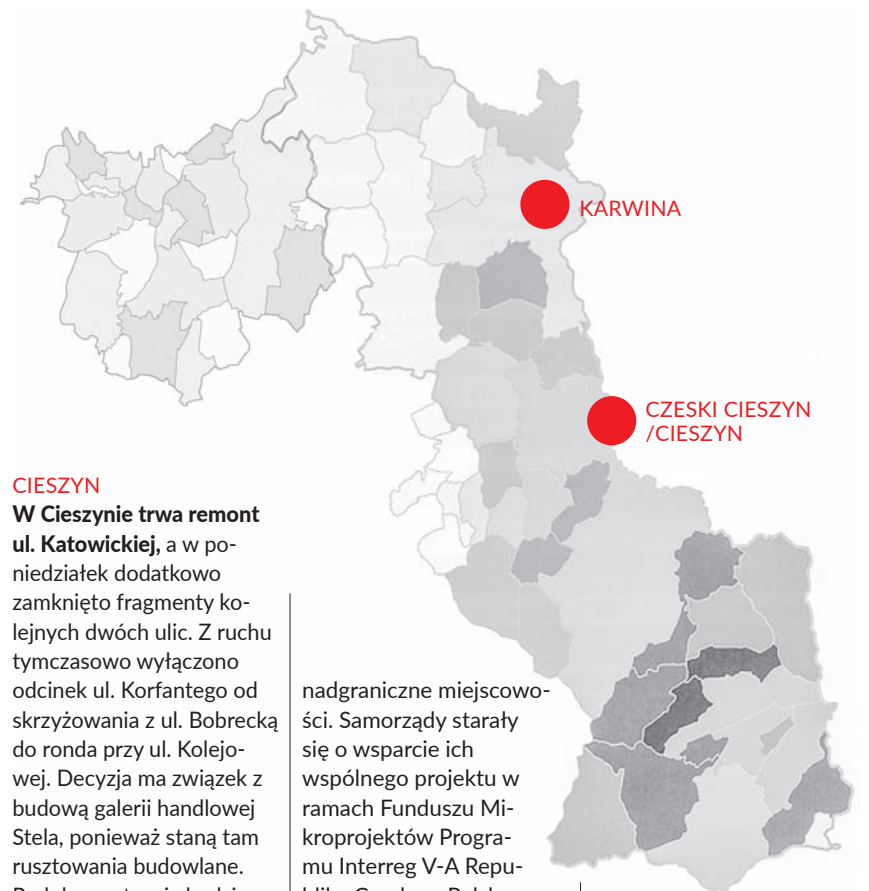
– Zaakceptowany został wniosek Komitetu ds. Mniejszości Narodowych, by gminy nie mogły składać projektów w ramach tego programu dotacyjnego. Uważam, że to dobrze. Dzięki temu zostało więcej środków bezpośrednio dla organizacji reprezentujących poszczególne mniejszości i można wesprzeć większą liczbę projektów – skomentował zmianę Stanisław Folwarczny, zastępca hetmana.

Nim materiały trafiły do Zarządu, a następnie do Rady Województwa,

– Oświatowy, Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki, Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej, Zaolzie Potrafi, Ducatus Teschinensis, Miejscowe Koła PZKO w Hawierzowie-Błędowicach, Bystrzycy oraz Trzyńcu-Lesznej Dolnej oraz zespół folklorystyczny „Górole”.

Folwarczny zwrócił uwagę, że także w ramach programu dotacyjnego na działalność kulturalną część funduszy trafiła na projekty polskie lub czesko-polskie, m.in. „Dolański Gróm” w Karwinie, Międzynarodowy Świętojański Festiwal Folklorystyczny w Bystrzycy, „Skarby z cieszyńskiej tróły”, Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Bez granic” czy też „Cieszyński Festiwal Jazzowy” w Czeskim Cieszynie. ▲

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

CIESZYŃ

W Cieszynie trwa remont

ul. Katowickiej, a w poniedziałek dodatkowo zamknięto fragmenty kolejnych dwóch ulic. Z ruchu tymczasowo wyłączono odcinek ul. Korfanteo do skrzyżowania z ul. Bobrecką do ronda przy ul. Kolejowej. Decyzja ma związek z budową galerii handlowej Stela, ponieważ staną tam rusztowania budowlane. Podobna sytuacja będzie miała miejsce na ul. Hajduka – na odcinku od Bobreckiej do wiaduktu. Ten fragment drogi na czas prac także wyłączono z ruchu. Utrudnienia potrwają prawdopodobnie do końca maja. (wik)

KARWINA

Miasto Karwina wraz z gminą Hażlach szuka możliwości sfinansowania dokumentacji projektowej kładki nad Olzą, która w przyszłości połączyłaby

nadgraniczne miejscowości. Samorządy starały się o wsparcie ich wspólnego projektu w ramach Funduszu Mikroprojektów Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 w Euroregionie Śląsk Cieszyński – Těšínské Slezsko i na początku marca ich wnioski zatwierdzono jako projekt rezerwowi. (wik)

KARWINA

Średnia Szkoła Zdrowotna również w tym roku organizuje bezpłatne kursy dla mieszkańców miast opiekujących się chorymi bliskimi w domu. W sumie odbędzie się osiem sobotnich szkoleń

na różne tematy dotyczące higieny chorego, żywienia seniorów, troski o łóżko pacjenta czy zmieniania pozycji chorego. Pierwsze spotkanie zaplanowano na 7 kwietnia w godz. 9-12. Bliższe informacje dostępne są na stronie www.sszdra-karwina.cz lub pod nr. tel. 596 311 774. Projekt „Opiekujemy się” razem dofinansowuje miasto. W ub. roku skorzystało z niego ok. 30 osób. (sch)

Protest w samo południe

O szykowanym proteście dowiedzieliśmy się z Facebooka. Uważamy, że nasz głos, chociaż dość mały i odległy od Pragi, też się liczy – stwierdzili organizatorzy strajku Tomasz Suchý i Alexander Polok z Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie.

Beata Schönwald

Chcemy, żeby również w tym małym mieście było widać, że nam nie jest obojętne, co się dzieje na czołowych miejscach politycznych w naszym kraju. Chcemy, żeby panowała tutaj kultura polityczna, za którą normalni kulturalni ludzie nie będą musieli się wstydzić na arenie międzynarodowej. Media publiczne są zagrożone postępowaniem prezydenta, który znieważa obiektywność przynoszonych przez nie informacji. Interesujemy się więc tym, co się dzieje, żebyśmy utrzymali stabilną sytuację polityczną i wolność słowa oraz wszystkie podstawowe prawa i swobody obywatelskie – nawoływał Suchý.

Jego słowa młodzież skwitowała głośnymi brawami.

Strajk pod hasłem „Wydź na zewnątrz” ogłosili w ub. tygodniu studenci Wydziału Teatralnego Akademii Sztuk Pięknych w Pradze. Zaplanowali go na 15 marca, czyli dzień, kiedy obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Walki Przeciw Przemocy Policijnej. Strajk rozpoczął się w samo południe, kiedy w ok. stu miastach w całym kraju studenci wyszli przed swoje szkoły, by zmanifestować niezadowolenie z podejściem czołowych przedstawicieli państwa wobec konstytucji. Swoje podpisy złożyli pod apelem, w którym domagają się m.in., by prezydent wypełniał swoje obowiązki konstytucyjne, mianując premiera, który uzyska poparcie w

Izbie Poselskiej, i który nie będzie osobą, przeciwko której prowadzone jest postępowanie karne. Studenci nie zgadzają się również z tym, by rząd w dymisji podejmował kroki prowadzące do zasadniczych lub personalnych zmian.

Zastrzeżenia wobec premiera ściągane przez prawo zmotywowały do wyjścia przed szkołę m.in. trzecioklasistę, Jakuba Cieślara. – My tym strajkiem nie chcemy podważać wyników wyborów, ale chcemy zawiadomić, że również młodzież interesuje się polityką państwa i że nie zgadzamy się z tym, co się dzieje – zaznaczył uczeń.

Na wczorajszy strajk przeznaczono pół godziny. To wystarczyło, by zebrać podpisy pod apelem, udokumentować swoją obecność zdję-

NASZ KOMENTARZ

„Dzieci i ryby głosu nie mają”. Prawda czy fałsz? Kto jest za, a kto przeciw? Ja jestem przeciw, a uczniowie Gimnazjum Polskiego im. Juliusza Słowackiego tylko mnie utwierdzili w tym przekonaniu. Przepraszam za parabolę, bo uczniowie, którzy przyłączyli się do strajku, już dziećmi nie są, ukończyli 18 lat, ale jakoś tak mi się skojarzyło. Nie piszę w tym miejscu, czy popieram ich postulaty, czy nie. Podoba mi się po prostu, że nie siedzą biernie z założonymi rękami, ich aktywność nie kończy się na pisaniu postów na portalach społecznościowych, ale biorą sprawy w swoje ręce i działają. We wtorek sami skontaktowali się z redakcją, prosząc o pojawienie się nas, dziennikarzy, w czwartek

w samo południe przed siedzibą szkoły na proteście, umiejętnie bronili swoich racji w starciu z nieco starszymi dyskutantami. Tak przy okazji obejrwało się także „Głosowi”. W poście na naszym fanpage’u na Facebooku, w którym poinformowaliśmy o przyłączeniu się uczniów do strajku, jeden z forumowiczów zarzucił nam, że mieszkamy się do polityki. Ma się to nijak do rzeczywistości, bo jedyne, co zrobiliśmy, to nagłośniliśmy uczniowską inicjatywę. Dlatego, panowie Tomasz Suchý i Alexander Polok, mówiąc językiem młodzieżowym – łapka w górę. Za czynność. Bierność nigdy się nie opłaca, chyba jedynie na krótką metę.

Tomasz Wolff

ciami oraz wyrazić swoje polityczne poglądy. W tym czasie, kiedy część młodzieży strajkowała, pozostali uczestniczyli w lekcjach. – O tej akcji powiadomiliśmy dyrektora z dwudniowym wyprzedzeniem. Nie stawiał przeszkód, ponieważ respektuje prawo obywatela RC do strajku i wyrażania swoich poglądów. Naszą półgodzinną absencją na lekcji oczywiście będziemy musieli usprawiedliwić – zaznaczył Suchý, dodając, że ustalono, że w strajku będą uczestniczyły tylko osoby pełnoletnie posiadające prawo wyborcze. – Szkoła jest instytucją apolityczną, dlatego strajk miał miejsce poza szkołą. Poza tym pełnoletni uczniowie musieli sobie uświadomić, że zwolnienie z lekcji podlega klasycznemu trybowi

usprawiedliwień. My, nauczyciele, prowadziliśmy normalnie zajęcia, ponieważ nie wszyscy uczniowie brali udział w strajku. Natomiast aby zabezpieczyć bezpieczeństwo uczniów przed budynkiem, wyznaczaliśmy osobę dyżurującą na zewnątrz – sprecyzował dyrektor gimnazjum, Andrzej Bizoń.

Polskie Gimnazjum w Czeskim Cieszynie było jedną z niewielu szkół naszego regionu, której uczniowie postanowili włączyć się do czwartkowego strajku ostrzegawczego. W powiecie karwińskim strajkowali już tylko uczniowie czeskiego Gimnazjum w Karwinie, natomiast z wyższych uczelni w regionie studenci Wyższej Szkoły Górniczej – Uniwersytetu Technicznego w Ostrawie. ▲

• Więcej zdjęć oraz krótki materiał filmowy znajdziecie na naszej stronie internetowej www.glos.live.

Zdjęcia: NORBERT DĄBKOWSKI

SPORT

PSG musi wreszcie zrobić w Lidze Mistrzów duży krok, a Lewandowski jest piłkarzem, który mógłby w tym pomóc

Hervé Penot, dziennikarz „l'Equipe”, o ewentualnym transferze Roberta Lewandowskiego z Monachium do Paryża

Teraz niech martwią się Pardubice

Faworyci nie zawiedli. W pierwszych ćwierćfinałowych meczach Generali Play Off ze zwycięstwa radowali się Stalownicy Trzyniec i obrońcy tytułu, Kometa Brno.

Janusz Bittmar

Stalownicy Trzyniec wywiązali się z obietnic danych kibicom, że zrobią wszystko, żeby w Werk Arenie wygrać oba mecze na starcie ćwierćfinałów. We wtorek w karnych zwycięstwo zapewnił gospodarzom Martin Růžička, w środę brylował Jiří Polanský. Jego dwa trafienia, a także gole Adamskiego i Ciencialy zapewniły gospodarzom wygraną 4:1. W weekend seria grana do czterech zwycięstw przenosi się do Pardubic. Mniej szczęścia miały Witkowice, które po dwóch zaciętych meczach z Kometa Brno przegrywają 0:2 i jutro zagrają pod Szpilbergiem z przystawowym nożem przy gardle. Środowy mecz w Ostrawar Arenie był prawdziwą reklamą hokeja: efektowne akcje przeplatały się z pojedynkami rodem z MMA, a wszystko w fantastycznej oprawie akustycznej.

Ćwierćfinały w Werk Arenie pokazały, że doświadczeni gracze w kadrze Trzyniec starzeją się jak dobre wino. Dotyczy to zarówno bohatera wtorkowego meczu, strzelca zwycięskiego karnego Martina Růžički, jak również gwiazdorów środowego spotkania – Jiřego Polanskiego i Martina Adamskiego. Polanský, który w zeszłym sezonie przeżywał ciężkie czasy, grając na wypożyczeniu w lidze szwajcarskiej, pod trenerem Václavem Varaďą znów przypomina starego dobrego „Poldę” z najlepszych trzynieckich dreszczowców. – Jestem szczęśliwy, że mogę grać w Trzyniecu i strzelać bramki dla Trzyniec. Moje serce zawsze biło dla tego klubu – stwierdził Polanský. W środę potwierdził to dobitnie, ocierając się miejscami o geniusz, umiejętnie łącząc w swojej grze elementy zaczerpnięte z innych sportów. M.in. z futbolu, zdobywając... łyżwą ważną bramkę na 1:0. – Kto strzeli pierwszego gola, uzyskuje niesamowitą przewagę psychiczną nad rywalem. Gospodarze wywiązali się z tego zadania bezbłędnie – skomentował rywala szkoleniowiec Pardubic, Miloš Holaň. Były znakomity obrońca w swoim życiu wygrał najważniejszą bitwę – z nowotworem krwi – i od 22 lat na hokej spogląda z dużo większym dystansem.

• Trzyniecki napastnik Jiří Polanský starzeje się jak dobre wino. Fot. MARIAN JEZOWICZ

...
Potwierdziła się stara hokejowa prawda, że play off to zupełnie nowy wymiar najszybszego sportu zespołowego planety. I że lokata zdobyta w tabeli fazy zasadniczej niewiele znaczy.

Martin Adamský: Jesteśmy zespołem!

36-letni Martin Adamský zdobył w środę w barwach Trzyniec 200. bramkę w ekstraklasowej karierze. – Najważniejsze, że mój gol w dużym stopniu przyczynił się do zwycięstwa. To znacznie ważniejsze od statystyk indywidualnych, ale oczywiście cieszę się z tej mety. Krążek, z którym strzeliłem dwusetnego gola, z dużym prawdopodobieństwem trafi na zaszczytne miejsce w moim domu – zdradził Adamský. Doświadczony napastnik wysoko ocenił zaangażowanie całej drużyny. – Jesteśmy zespołem. W hokeju liczy się wspólny cel i my na razie realizujemy go bez zgrzytów. Przed nami jednak dwie trudne batalie na tafli Pardubic, które pokazały, że nieprzypadkowo awansowały do ćwierćfinału. Trzymajcie za nas kciuki!

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

1/4 GENERALI PLAY OFF

TRZYNIEC – PARDUBICE 3:2 (k)

Tercje: 0:0, 0:0, 2:2 – 0:0. Bramki i asysty: 42. Polanský (Svačina, Martin Růžička), 56. Cienciala (Roman Vlach, Krajíček), dec. karny Martin Růžička – 43. Beran (Trončinský, Čáslava), 54. Beran (Cardwell). Trzyniec: Hrubec – M. Doudera, Krajíček, Roth, D. Musil, Matyáš, Linhart – Martin Růžička, Roman Vlach, Petružálek – Hrňa, Cienciala, Dravecký – Svačina, Polanský, Adamský – O. Kovařík, M. Kovařík, Rákos – Kvasnica.

TRZYNIEC – PARDUBICE 4:1

Tercje: 1:0, 2:0, 1:1. Bramki i asysty: 20. Polanský, 22. Polanský (Dravecký, Svačina), 38. Adamský (Polanský), 60. Cienciala (Dravecký) – 50. Beran (Rolinek, Holland). Trzyniec: Hrubec – M. Doudera, Krajíček, Roth, D. Musil, Matyáš, Linhart – Martin Růžička, Marcinko, J. Petružálek – Hrňa, Roman Vlach, Dravecký – Svačina, Polanský, Adamský – Cienciala, M. Kovařík, Rákos – Kvasnica.

WITKOWICE – BRNO 2:3 (d)

Tercje: 1:1, 1:1, 0:0 – 0:1. Bramki i asysty: 3. Roman (Sloboda, Baranka), 40. Baranka (Tybor, Roman) – 11. H. Zohorna (Mallet, Gulaši), 34. H. Zohorna (Zaťovič, Erat), 71. Haščák (Němec, Holík). Witkowice: Bartošák – Klok, Sloboda, Hrbas, Baranka, Výtisk, Trška – Olesz, Lev, Dej – D. Květoň, Roman, Tybor – Bartovič, Mahbod, Szturc – Kucsera, Kolouch, P. Zdráhal.

WITKOWICE – BRNO 2:3

Tercje: 1:0, 0:2, 1:1. Bramki i asysty: 14. Lev (Dej, Hrbas), 56. Roman (Sloboda) – 35. Haščák (Holík), 36. R. Zohorna (Erat, Bartejs), 44. Nečas (Zaťovič, Erat). Witkowice: Bartošák – Klok, Sloboda, Hrbas, Baranka, Výtisk, Trška – Olesz, Lev, Dej – D. Květoň, Roman, Tybor – Bartovič, Mahbod, Szturc – Kucsera, Kolouch, P. Zdráhal – Kurovský.

DYWIZJA NIE, PIĄTA LIGA TAK

Pogoda płała figle. W weekend z powodu zapowiadanych opadów śniegu i mrozu odwołano komplet spotkań w trzeciej i czwartej lidze piłkarskiej. Co ciekawe jednak, w piątej lidze (Mistrzostwa Województwa) nie zdecydowano się na gremialne przełożenie startu wiosny.

Kibice zaolziańskiego futbolu nie zobaczą w weekend derbów Piotrowic z Hawierzowem, ani meczu Bogumina z Jeseníkiem w Dywizji E. Natomiast z dużym prawdopodobieństwem odbędą się sobotnie mecze w ramach Mistrzostw Województwa: Cz. Cieszyn – Bilowec (14.30) i Slavii Orłowa – Frenstat pod Radhoszczem (15.00). – Zespoły, które dysponują sztuczną nawierzchnią, mogą spokojnie zagrać. Reszta może zwrócić się do nas z prośbą o znalezienie innego terminu, ale po obustronnej zgodzie klubów – powiedział w czwartek „Głosowi” Vladimír Janoško, sekretarz Wojewódzkiego Związku Piłki Nożnej. Trener Dzieńmorowic, Josef Jadrný, liczy na przełożenie jutrzejszego meczu z Szonowem. – Gospodarze nie mają sztucznego boiska i wierzę, że zwycięży zdrowy rozsądek – stwierdził w rozmowie z naszą gazetą.

(jb)

BANIK ZA PUCHAROWĄ BURTĄ

Piłkarze Banika Ostrava przegrali w ćwierćfinale Pucharu MOL z Mładą Bolesławią 1:2. Gospodarze z miasta samochodów przesądziło o awansie do półfinału w karnych. Po stronie Banika karnego zmarnował Tomáš Poznar. – Nie robimy z tego tragedii. Przed nami walka o utrzymanie pierwszej ligi – skomentował przegraną nowy trener Ostrawy, Bohumil Pánik.

ML. BOLESŁAW OSTRAWA 2:1

Do przerwy: 0:0. Bramki: 65. Příkryl, dec. karny Hubínek – 62. Hrubý. Ostrava: Budinský – Breda, Procházka, Azackij, Fleišman – Hrubý, Hlinka (72. Jirásek) – Fillo, Diop (75. Laštůvka), de Azevedo – Baroš (59. Poznar).

(jb)

OFERTA

PIŁKA NOŻNA – HET LIGA: Banik Ostrava – Dukla Praga (sobota, 15.00), Sigma Olomuniec – MFK Karwina (sobota, 20.00). **FNL:** Trzyniec – Sokolow (sobota, 10.15).

...
PIŁKA RĘCZNA – EKSTRALIGA MEŻCZYŹN: HCB Karwina – Zubrzy (niedziela, 10.30).

(jb)

E-mail: danuta.chlup@glos.live

Pisząc do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz

Kiedy mama i tata się rozstają...

Rozwód rodziców stawia dzieci w ciężkiej i stresującej sytuacji. Poradnia dla rodzin z dziećmi „Słuničko” („Słoneczko”), działająca w Karwinie-Nowym Mieście, przygotowała specjalne popołudniowe zajęcia dla dzieci z rozbitych rodzin.

Cykl dwunastu spotkań rozpocznie się w kwietniu. Trwa przyjmowanie zgłoszeń. – Spotkania mają na celu pomóc dzieciom w zrozumieniu sytuacji po rozstaniu się rodziców poprzez gry, zajęcia plastyczne, ruch i słowa – wyjaśnia Lenka Kyjonkova, koordynator projektu. – Rozwód jest ciężarem dla wszystkich członków rodziny i to nawet w sytuacjach, kiedy rodzice starają się dojść do porozumienia i szanują się nawzajem. Dziecko szuka winowajcy – często uważa, że samo jest winne, poza tym wydaje mu się, że jeżeli stanie po stronie jednego z rodziców, to straci drugiego. A kocha przecież oboje – dzieli się doświadczeniami Lenka Kalnikowa, kierownik poradni.

Oprócz zajęć cyklicznych „Dzieciący przewodnik po świecie roz-

• Metoda „Sandplay” wprowadza pierwiastki zabawy z piaskiem do terapii rodzinnej. Fot. ARC

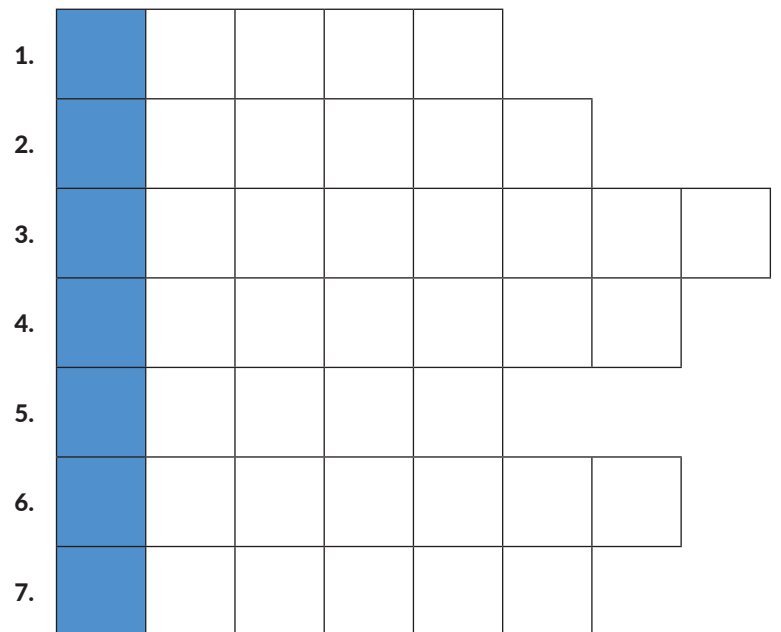
wodu”, skierowanych do dzieci w wieku 6-12 lat, poradnia wykorzystuje w kompleksowej terapii ro-

dzinnej metodę „Sandplay”, która łączy zabawę piaskiem z elementami psychologii. (dc)

KRZYŻÓWKA

Rozwiązanie – imię żeńskie – przeczytacie pionowo na ciemniejszym tle. Na wasze rozwiązania czekamy do **poniedziałku 26 marca**. Przysyłajcie je na adres mailowy: danuta.chlup@glos.live, ewentualnie klasyczną pocztą na adres redakcji.

Nagrodę książkową za poprawne rozwiązane krzyżówki sportowej otrzymują Agnieszka i Jaś Konderlowie z Bystrzycy.

1. Naciskasz go, kiedy pisząc na komputerze, chcesz przejść na nową linię
2. Inaczej Wojciech
3. Imię królowej angielskiej
4. W naszym regionie leży Kameralna.
5. Religia najczęściej wyznawana w krajach arabskich
6. Słynny wodospad na granicy Kanady i USA
7. Stan, kiedy coś się popsuje

(dc)

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Szałowy balik maskowy

Co roku nasza Szkoła w Jabłonkowie organizuje pod koniec karnawału balik maskowy. To ulubiona impreza wszystkich uczniów. Mniejsze dzieci z klas pierwszego stopnia bawią się w auli szkolnej, uczniowie drugiego stopnia szaleją w jabłnkowskim Domu PZKO. Nasi młodsi koledzy mieli swój balik parę dni wcześniej niż my i mogliśmy od rana podziwiać wspaniałe i bardzo pomysłowe kreacje karnawałowe. W auli aż roiło się od różnych postaci bajkowych, które brały udział we wspólnych tańcach, zabawach i konkursach. Bawili się super, a że podczas tańca i zabawy spala się dużo kalorii, to mamusi dla swoich pociech upiekły pyszne placki i ciasta.

Dzieci z klas drugiego stopnia nie tylko bawią się do wieczora na dyskotekę karnawałową, ale muszą też przygotować program. Zwykle klasy losują różne ciekawe tematy. W tym roku wspólnym tematem była bajka o Czerwonym Kapturku w różnych odsłonach – komedia, musical, balet, opera i inne. Po wylosowaniu tematów uczniowie klas 6.-9. biorą się ostro do pracy. Po wymyśleniu scenariusza oraz kilku wyczerpujących próbach wynik zostaje przedstawiony wszystkim uczniom i nauczycielom. Na nasz program przychodzą też uczniowie piątej klasy z wychowawcą, by zbierać pomysły na przyszły rok. Każda z klas doskonale odegrała lub odtńczyła swojego Czerwonego Kapturka. Jak zwykle nie brakło spontanicznego śmiechu i gromkich oklasków, ponieważ wszystkie programy były fajne i wesołe. Zostały też nagrodzone najlepsze maski przygotowane przez uczniów każdej klasy. Nagrody w tym roku były bardzo zdrowe, bo komisja przygotowała dla nas egzotyczne owoce. Po bardzo udanym baliku maskowym nastąpiła uwielbiana przez wszystkich uczniów dyskoteka, której organizatorem była klasa dzieci. I właśnie dyskoteka była tym najlepszym zakończeniem karnawału.

Teresa Hlávka, kl. 7A, PSP Jabłonek

Z życia »Promyczka«

W styczniu i w lutym w naszych przedszkolach nie brakuje wrażeń i emocji. Czas zimy to kursy narciarskie, obchody Dnia Babci i Dziadka, karnawałowe bale maskowe, kuligi, relaks i hartowanie ciała w saunie...

Tak właśnie było w Przedszkolu „Promyczek” przy ul. Śtefánika w Trzyńcu-Tarasie. Pod koniec lutego zaproszono nas, babcię i dziadków, na popołudnie karnawałowe połączone z Dniem Babci i Dziadka do Domu PZKO na Tarasie. Dzieci z przedszkola wypełniły je piosenkami, wierszykami i tańcami. Popisały się również piosenką – zabawą w języku angielskim i wręczyły swoim miłym gościom upominki.

No i wreszcie poloneza czas zacząć... Rozpoczął się bal! Mogliśmy podziwiać tańczące królowy, marynarza, myszkę, wróżkę, pirata i inne bajkowe postacie. W trakcie częstowania się pysznymi pączkami i śląskimi kołaczami mogliśmy przełączyć nową kronikę przedszkola. Co mnie w niej zaciekało, a potem ucieszyło? Inicjatywa pani nauczycielki Magdy, która zaczęła dla dzieci wprowadzać ciekawe projekty we współpracy z młodzieżą z Polski.

Pierwszy projekt polegał na zaproszeniu do przedszkola w Trzyńcu gimnazjalistów z Czechowic-Dziedzic, którzy wystawili dla przedszkolaków teatrzyk ekologiczny, a później zaprosili je na wspólne warsztaty plastyczne, na których powstała łąka pełna kwitnących kwiatów. Do drugiego projektu pod nazwą „Rozpalamy płomień wiedzy w kraju i za granicą” zaprosiły przedszkolaków z Tarasu dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 10, również z Czechowic. Czoro dzieci przygotowało pod kierownictwem pani Magdy plakat na temat wiedzy o Polsce – naszej ojczyźnie. Za udział w projekcie dzieci otrzymały dyplom uczestnictwa i polską książkę, a przedszkole certyfikat udziału w projekcie.

I tutaj właśnie duże brawa za to, że dzieci mają kontakt z żywym językiem ojczystym. O to nam przecież chodzi – i to już od przedszkola!

Maria Przywara

Zdjęcia: ARC

Spotkanie ze strażakami

27 lutego uczniowie świetlicy szkolnej Szkoły Podstawowej im. Stanisława Hadyny w Bystrzycy gościli w swym gronie strażaków Huty Trzynieckiej. Strażacy w trakcie niezwykle ciekawej pogawędki przedstawili uczniom różne formy zagrożeń pożarowych, zasady postępowania w przypadku pożaru oraz poinformowali o sposobach udzielenia pierwszej pomocy w razie wypadku. Pokazali także specjalistyczny sprzęt, którego używają w czasie akcji. Uczniowie byli wdzięcznymi słuchaczami i widzami, ponieważ oprócz pogadanki była również prezentacja na tablicy interaktywnej pt. „Jak zapobiegać wybuchom pożarów”. Dzieci po prostu chłonęły wszystkie nowe informacje. Spotkanie upłynęło w miłej i przyjaznej atmosferze. Oprócz części informacyjnej, miało ono również cel wychowawczo-profilaktyczny, który udało się w pełni zrealizować. Przypomniało zebranych, że powinniśmy cenić sobie ludzi, którzy często narażają swoje życie, by ratować innych.

Świetlica szkolna w Bystrzycy

Baťa wciąż inspiruje filmowców

Temat słynnych czeskich przedsiębiorców Baťów był przez zlińskich filmowców już niejednokrotnie eksploatowany. Pomimo to producenci nadal chętnie sięgają po niego. Ostatnim tego przykładem jest czeski film dokumentalny „Batalives”, który miał prapremierę w niedzielę 11 bm. właśnie w Zlinie. 5 kwietnia wejdzie do kin.

Beata Schönwald

Michal Sikora z Nawsia widnieje na afiszu filmowym jako producent. Choć obecnie mieszka w Pradze, przyjechał na Zaolzie, by zaprezentować film również w swoim rodzinnym regionie. We wtorek był gościem spotkania w Miejscowej Bibliotece w Mostach koło Jabłonkowa.

– Od pomysłu do gotowego filmu minęło sześć lat. Naszym celem nie była bowiem kolejna próba przedstawienia historii rodziny Baťów, ale pokazanie tematu imperium zlińskich obuwników pod kątem sześciu baťowskich miast. Dzięki temu udało nam się odwiedzić miejsca, do których zwykły śmiertelnik nie zawsze ma szansę się dostać, i pokazać, jaki miały one wpływ na losy poszczególnych mieszkańców. Występujący w filmie bohaterzy różnią się od siebie pod względem miejsca zamieszkania, statusu społecznego i wieku. Każdy niejako reprezentuje swoje miasto, których w filmie jest pięć. Są to czeski Zlin, holenderski Batadorp, chorwackie Borowo, indyjski Batanager i brazylijska Bataypora – powiedział „Głosowi” Sikora.

„Batalives” to całonocny dokument, który został wyreżyserowany przez Karolinę Zalabákovą i Petra Babinca. Uczestnicy wtorkowego spotkania w mosteckiej bibliotece mogli obejrzeć jego trailer. Spotkanie bardziej niż samemu filmowi zostało jednak poświęcone historii życia dwóch przyrodniczych braci – legendarnego założyciela imperium obuwniczego, Tomáša Baťi i jego następcy, Jana Antonína. Temat okazał się tym bardziej na czasie, że 7 marca minęła 120. rocznica urodzin tego drugiego.

Trzeci komin w Zlinie

– Widzicie ten komin? Mój syn też będzie miał taki – powiedział podobno ojciec Tomáša Baťi, widząc jego talent kupiecki oraz niepohamowaną wręcz wolę działania. Kminy w latach 90. XIX wieku były w Zlinie tylko dwa i były świadectwem przedsiębiorczego sukcesu. Tomáš rzeczywiście zbudował trzeci. Wcześniej jednak musiał nieraz stawiać czoła ostrożnemu podejściu do życia swojego ojca, który zamiast go wspierać, bardziej go hamował.

– Historia Baťów jako szewców rozpoczyna się już w XVII wieku. Pierwsza zachowana wzmianka na ten temat pochodzi z 1672 roku, kiedy to szewc Lukáš Baťa kupił opuszczoną posiadłość na zlińskim przedmieściu. Odtąd szewskie rzemiosło było przekazywane

• Michal Sikora przypomniał historię braci Tomáša i Jana Antonína Baťów. Fot. BEATA SCHÖNWALD

z pokolenia na pokolenie. Baťowie byli jednak tylko drobnymi rzemieślnikami produkującymi miesięcznie zaledwie dziesiątki par obuwia. Dopiero Tomáš Baťa stał się przemysłowcem z prawdziwego zdarzenia – przybliżył Michal Sikora. Tomáš nie miał jednak życia usłanego różami, a przedsiębiorczy sukces zawdzięczał głównie temu, że miał oczy szeroko otwarte, nie bał się ryzykować i nie cofał się przed innowacjami.

Przykładem tego może być jego pobyt w Stanach Zjednoczonych jeszcze przed wybuchem I wojny światowej, gdzie zrozumiał, że w produkcji ważna jest wąska specjalizacja i posiadanie maszyn. Albo też jego buty uszyte z płótna, które chociaż w tych czasach przez niektórych wysmiewane, jako tańsza alternatywa skózanego obuwia zdobyły całe rzesze odbiorców. To one rozślawiły nazwisko Baťi i pozwoliły mu na kolejne inwestycje w rozwój firmy. – Tomáš Baťa potrafił wykorzystać nawet obiektywnie niesprzyjającą sytuację. Tak było np. po wybuchu pierwszej wojny światowej. Nie zwlekając pojechał do Wiednia i tam zdobył zamówienie na buty dla armii. Aby się z niego wywiązać, musiał wziąć pożyczkę, żeby poszerzyć produkcję. Nie bał się kredytów, choć często wychodził

z długów z dużymi problemami – zaznaczył producent filmowy, dodając, że zlińskiemu przedsiębiorcy nie brakowało nowatorskich pomysłów również w tworzeniu zaplecza dla swoich pracowników. O jego miasteczkach z

boiskami, basenami, kinami i szkołami do dziś piszą podręczniki do ekonomii.

Skazany na zapomnienie

Jan Antonín Baťa nie miał tyle szczęścia, co jego o 22 lata starszy przyrodni syn. To dlatego, że przyszło mu żyć w tych najtrudniejszych czasach, które rozpoczęła zdrada monachijska, a później kontynuowały je rządy komunistyczne. Rola Jana Antonína w rozwój imperium obuwniczego Baťów jest jednak niepodważalna. – To że Jan mógłby zostać jego następcą, Tomáš Baťa zrozumiał po wysłaniu go do Stanów Zjednoczonych. Okazało się bowiem, że chociaż młodszy brat nie stosuje się ściśle do jego poleceń, osiąga dobre wyniki. To zaczęło mu imponować, zwłaszcza że sam stawał się coraz bardziej konserwatywny – przekonywał Sikora. I tak właśnie do zasług młodszego brata należą pozyskanie dużego inwestora w szwajcarskim Zurychu oraz zakładanie zagranicznych filii. W rezultacie, to co Tomáš budował przez trzydzieści lat, Jan Antonín w dziesięć kolejnych lat kilkakrotnie poszerzył.

Dzięki komunistycznej propagandzie, która nazwała Jana Antonína kolaborantem z czasów okupacji niemieckiej, dziś mało kto spoza Zlina wie, że to za jego czasów wzrosła liczba zakładów z 24 do 120, sklepów z 1045 do 5810, a pracowników z 16 560 do 105 700. Aż do śmierci w 1965 roku w Brazylii, gdzie założył kilka swoich miast, pozostał jednak wygnanym. Oficjalnego oczyszczenia jego imienia doczekali się jego potomkowie dopiero w 2007 roku. ▲

Cały świat Baťi

Baťa zakładał swoje fabryki na całym świecie. Wiele miast zawdzięcza lub zawdzięczało jego nazwisku również swoją nazwę. Są to na Morawach Baťova (Otrokovice), na Słowacji Baťovany (Partizánské) i Batizovce (Svit)↑, w Brazylii Batatuba, Bataypora i Bataguassu, w Kanadzie Batawa, w Holandii Batadorp, we Francji Bataville, a w Pakistanie Batapur. Zakłady Baťy znajdowały się również w Polsce – w Chełmku i Krapkowicach, a także w Belgii, Włoszech, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, na Węgrzech, w Chile i USA.

Jak wydostać się z chmury pyłu?

• Smog nad Podbeskidziem. Fot. Facebook/nad dachami

Polska traci rocznie 26 mld euro z powodu zanieczyszczenia powietrza pyłem i benzopirenem. Tylko na Śląsku kwoty te wynoszą ok. 6 mld euro rocznie. To sumy wydane na leczenie mieszkańców, utracone dni pracy czy straty przedsiębiorstw.

Dron lustruje »kopciuchy«

Smog to nie postać z bajki. To jest zbrodnia, która lata w powietrzu, łapie nas za serce, łapie za gardło i mózg – mówił podczas konferencji Patryk Białas z Katowickiego Alarmu Smogowego. Ekolodzy zaprezentowali zaś drona potrafiącego zbadać jakość powietrza. Jeszcze w tym miesiącu, z inicjatywy Głównego Instytutu Górniczego i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, takie urządzenie zacznie latać nad głowami mieszkańców Skoczowa, kontrolując dym wydobywający się z tamtejszych kominów.

W Ustroniu ekologiczny dron miał niewiele do roboty, ponieważ uzdrowiskowa miejscowość to zielona wyspa na mapie województwa śląskiego. Efekty przynoszą m.in. proekologiczne przedsięwzięcia tamtejszego magistratu, który od 10 lat realizuje np. program ograniczenia niskiej emisji. Nie wszędzie jednak na ziemi cieszyńskiej sytuacja wygląda tak dobrze. W lutym własne pomiary zanieczyszczenia powietrza zaczął prowadzić Skoczów. Jeden z czujników umieszczono na ratuszu, drugi na ul. Menniczej w samym centrum miasta. Wyniki pomiarów prezentuje wyświetlacz zamontowany na fasadzie ratusza. Niestety marcowe odczyty zszokowały mieszkańców. Wskaźniki obecności pyłu zawieszonego PM10 były tam bowiem przekroczone o prawie 500 procent!

– Nie spodziewałem się, że wyniki będą aż tak tragiczne – stwierdza dziś Andrzej Bacza, skoczowski radny powiatowy, który zainwestował w jeden miernik. Jego zdaniem pomiary przerażają tym bardziej, że centrum miasta jest od dawna zgasifikowane.

(wik)

Witold Koźdoń

Pod względem zawartości szkodliwych związków chemicznych jakość powietrza w Polsce jest najgorsza w Unii Europejskiej. Co zrobić dla poprawy sytuacji? O to pytano m.in. na ubiegłotygodniowej konferencji w Ustroniu zatytułowanej „Powstrzymać smog. Wyzwania i rozwiązania dla Polski”.

Miasto pod Równicą, choć uzdrowiskowe w nazwie, samo boryka się z zanieczyszczonym powietrzem. – Kraje zachodnie są dlatego bogate, że zajęły się tym problemem kilkadziesiąt lat temu. Oczyszczyły powietrze, poprawiły stan zdrowia obywateli i mogą się bogacić. My w dalszym ciągu żyjemy krótko, jesteśmy chorzy, a ponieważ jesteśmy chorzy, jesteśmy biedni. Nasze naukowe obserwacje potwierdzają, że w okresie grzewczym, kiedy emisja pyłów jest największa, notujemy też najwięcej zawałów – mówił prof. Paweł Buszman, prezes zarządu American Heart of Poland i zarazem inicjator konferencji, która zgromadziła samorządowców, przedsiębiorców, naukowców, ekologów, lekarzy i... dziennikarzy.

W jej trakcie przypomniano, że w lutym br. Trybunał Sprawiedli-

wości Unii Europejskiej orzekł, że Polska złamała unijne przepisy dotyczące czystości powietrza. W niektórych regionach kraju normy (dobowe, a nawet roczne) zanieczyszczenia powietrza są bowiem przekraczane w sposób ciągły.

Spostrzeżenia unijnych urzędników i prawników potwierdzają również polscy ekolodzy i naukowcy. Z ich obliczeń wynika, że mieszkaniec Warszawy, oddychając zanieczyszczonym powietrzem, „wypala” w ciągu roku 1307 papierosów. W Katowicach to 2569 „papierosów”, a w Krakowie aż 3740. Dla porównania w Londynie wskaźnik ten wynosi 86 „papierosów”, w Wiedniu – 274, a w Pradze – 559.

Niestety na polskiej prowincji sytuacja nie wygląda lepiej. Magdalena Koc z Ustrońskiego Alarmu Smogowego przybliżyła problem z perspektywy lokalnej, prezentując wyniki pomiarów smogowych w czterech podbeskidzkich miastach. – Ubiegły rok był pod względem zanieczyszczeń powietrza wyjątkowo dramatyczny i momentami notowaliśmy bardzo wysokie poziomy przekroczeń dopuszczalnych norm. Widać to zwłaszcza w Żywcu, który jest jednym z liderów rankingów najbardziej zanieczysz-

czonych, europejskich miast. W 2017 r. praktycznie przez cały styczeń utrzymywały się tam bardzo wysokie przekroczenia dopuszczalnych norm. Były to stężenia pyłu PM10 rzędu 300 miligramów na metr sześcienny, czyli przekraczały polski poziom alarmowy – mówiła Magdalena Koc.

Ekolożka zwróciła ponadto uwagę na inny problem. Jej zdaniem polskie poziomy informowania i alarmowania o smogu są mocno zażyżone. – Poziomy informowania to moment, kiedy państwo powinno ostrzec obywateli o wysokim stężeniu pyłów w powietrzu. Z kolei poziom alarmowy to moment, gdy organy państwa są zobligowane do działania, np. podjęcia decyzji o darmowych przejazdach transportem publicznym czy wprowadzenia zakazu wjazdu aut do centrum miast. W Polsce poziom informowania rozpoczyna się powyżej 200 mg na metr sześcienny w stężeniu średniodobowym. Dla porównania na Słowacji to 100 mg/m sześć., a w Czechach 80 mg/m sześć. Z kolei poziom alarmowy w Polsce rozpoczyna się od 300 mg/m sześć. W Republice Czeskiej to 100 mg/m sześć., a na Słowacji 150 mg/m sześć. Proszę więc zwrócić uwagę, że gdy Czesi i Słowacy zaczynają dzia-

łać, my nie jesteśmy jeszcze nawet informowani, iż istnieje jakiegokolwiek zagrożenie jakości powietrza. A przecież nie mamy innych płuc – mówiła ekolożka.

W Ustroniu przekonywano jednak, że Polacy – zarówno zwykli obywatele jak i władze – mają już świadomość problemu. Przypomniano m.in. o rządowym programie walki ze smogiem, w ramach którego dofinansowanie na ten cel otrzymują 23 małe śląskie samorządy.

– Ostatni raport Unii Europejskiej mówi, że liczba dni roboczych przepadających z powodu smogu wynosi rocznie 19 milionów. Oznacza to, że jedno 65-tysięczne miasto w Polsce przez cały rok nie pracuje – mówił Zygmunt Łukaszczuk. Były wojewoda śląski, a obecnie prezes Katowickiego Holdingu Węglowego, przyznał, że wcześniej polskie władze nie zwracały należytej uwagi na szkodliwość smogu, koncentrując się na innych zagadnieniach. – Problemem dla samorządów były na przykład wysypiska odpadów. Z tym „tematem” cywilizacyjnie już sobie poradziliśmy i kontrolujemy sytuację. Teraz nadszedł więc czas, by sprawdzony system przenieść na pole walki ze smogiem – mówił.

• Marcin Krupa, prezydent Katowic

Popularne w Polsce kotły opalane węglem to spuścizna gospodarza po PRI-u. Długo nie zwracaliśmy uwagi na zagrożenie smogiem, ale nie mamy już wątpliwości, że oddychamy chmurą dymu. Obok działań systemowych potrzebna jest edukacja, a także kontrola i kary.

Werdykt Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na razie nie niesie za sobą konsekwencji finansowych, ale otwiera Komisji Europejskiej drogę do nałożenia na nasz kraj nawet kilku miliardów złotych kary

• Sławomir Karasiński z Kancelarii „Fortak&Karasiński Radcy Prawni”. Zdjęcia: ARC

POP ART

236

Janusz Bittmar

Melancholia za oknem. Melancholia w muzyce i na ekranie. Zapraszam do kolejnej odsłony Pop Artu.

RECENZJE

MOBY

Everything Was Beautiful and Nothing Hurt

Szczęście i ból mogą iść w parze. Ja tak mam. Zawsze, kiedy czuję się najszcześliwszym facetem pod słońcem, lubię słuchać smutasów. Towarzyszą mi najczęściej Nick Cave i Leonard Cohen, a w marcu do zestawu depresyjnej magii dołączył Moby ze swoim najnowszym albumem „Everything Was Beautiful and Nothing Hurt”.

Moby swój piętnasty w karierze album naszpikował takim smutkiem, że treny Kochanowskiego mogą się schować. Co skłoniło go do nagrania najbardziej melancholijnej płyty w karierze? Między innymi ponowna lektura kultowej książki Kurta Vonneguta, „Rzeźnia numer 5”. W wywiadach Moby podkreśla też, że coraz trudniej odnajduje się we współczesnym świecie. Brzmi to jak kampania świadków Jehowy, ale naprawdę warto zanurzyć się w przepięknych i smutnych zarazem dźwiękach płynących z albumu i poddać się niepowtarzalnemu nastrojowi.

Album „Everything Was Beautiful and Nothing Hurt” rozpoczyna się od cudownej kompozycji „Mere Anarchy”. Trochę w stylu starego Becka, który też ma dar wybierania na początek swoich płyt perełek. „The Waste of Suns” to już typowy Moby. Trip-hopowy, z popowym pazurem i łatwo wpadającą w ucho linią melodyczną. „Like Motherless Child” uświetnia rewelacyjny, nieco zadymiony wokół Raquel Rodriguez. Utwór idealnie pasowałby do ścieżki dźwiękowej nowych przygód agenta Jasona Bourne’a i niewykluczone, że Moby użyłby tego tematu na potrzeby Hollywood, tak jak zresztą miał w zwyczaju zawsze to robić. Neofolkowe klimaty „The Ceremony of Innocence”

• Życie zaczyna się po pięćdziesiątce. Moby, który 11 września skończy 53 lata, nagrał jedną z najlepszych płyt w karierze

od stonowanego śpiewu przechodzą w syntezatorową symfonię z fortepianem w tle. To również klasyczny Moby.

Prawdziwy skarb Moby schował jednak pod numerem siódmym. „Welcome to Hard Times” to delikatny soul wyrastający z ambientowej gleby, w refrenie zaś słychać istne słowicze trele. Czego więcej można pragnąć? To jeden z najlepszych utworów w dyskografii artysty, na pewno murowany kandydat do koncertowych bisów. Moby w przeszłości nie ustrzegł się na wielu swoich albumach monotonii. Dla zagorzałych fanów ta monotonia była wartością dodaną, bo pozwalała szybko zapomnieć, otoczyć się transowym puchem i medytować. Dla mnie była to jednak przeszkoda, żeby w pełni zakochać się w tej muzyce. I przyznaję bez bicia, że dopiero album „Everything Was Beautiful and Nothing Hurt” uświadomił mi, że z Mobym od teraz będę się starzeć, świętował życiowe chwile, kontemplował. Najbliższa okazja nadarzy się w lipcu, ale nie będzie nią triumf polskich piłkarzy na mundialu w Rosji. Po hat tricku Arka Milika w finale z Niemcami otworzę po prostu szampana.

DARK

Jest taki jeden prorok w Hollywood, Ridley Scott, który kiedyś wypowiedział znamienne słowa: „Prędzej czy później przestaniemy chodzić do kina na filmy, bo seriale telewizyjne będą znacznie fajniejszą alternatywą”. Platforma

Netflix już teraz zbija kasę na coraz lepszych serialach, które swoim rozmachem, precyzją w scenariuszu często biją na głowę kinowe hity. Twierdzą zresztą, że gdyby „Blade Runner 2049”, czyli zeszłoroczne największe rozczarowanie kinowe, poćwiartować na kawałki, przemeblować i zrobić z tego serial, efekt byłby piorunujący. Szkoda, że nikt na to nie wpadł.

„Dark” to serialowa sensacja przełomu roku. W dodatku niemiecka, co cieszy podwójnie, gdyż większości widzów niemieckie seriale kojarzą się z „Kobry 11” i „Inspektorem Wolffem”. „Dark” jest serialem wielowątkowym, zmuszającym widza do aktywnego włączenia szarych komórek mózgowych. W razie pasywnego odbioru zgubimy się po trzecim odcinku, a po czwartym zrezygnujemy. I to błąd, bo im dalej zanurzamy się w mistyczny świat małej niemieckiej miejsciny Winden, tym

mocniej drżymy ze strachu. Dla mnie „Dark” jest koktajlem „Twin Peaks” i „Belfra”. Tego drugiego serialu głównie z powodu zatrzęsienia młodych aktorów, a „Twin Peaks” wiadomo – nie wiemy, kto zabił Laurę Palmer i na dobrą sprawę nie wiemy też, kto porywa i zabija miejscowe dzieci.

Twórcy serialu postawili na kilka linii czasowych. Retrospekcje mają nam uświadomić, w jakich relacjach żyli i żyją główni bohaterowie. Że to, co robimy tu i teraz, może mieć odbicie nie tylko w przyszłości, ale też przeszłości. Einstein wprawdzie by się uśmieł, ale na pierwszy rzut oka przekombinowane serialowe związki w finale układają się w logiczne puzzle. A elektrownia jądrowa, w której zatrudnienie znalazła połowa mieszkańców miasteczka (druga połowa pracuje w szkole lub w wydziale zabójstw...), pokazuje swoje prawdziwe oblicze. ▲

• Czy w tej jaskini straszy?

POLSKIE GRZYBOBRANIE

WAKACJE NIE DLA DODY. Każdy ma swoje pięć minut sławy. Doda Elektroda znajduje się jednak nieustannie w centrum zainteresowania, co drażni polskie tabloidy. Rabczewska za wiele talentu wokalnego nie ma, za to umiejętności bycia celebrytką posiadała całkiem sporo i korzysta z nich pełnymi garściami. Agent piosenkarki, Rafał Bogacz, ironicznie skomentował doniesienia prasy plotkarskiej, jakoby jego podopieczna wygasła na oczach całej Polski. – Ostatnio Doda była gościem TVP Rozrywka w programie „Gwiazdozbiór”, później miała wywiad w Polsat Cafe z Hanną Lis. Faktycznie, nie zapraszają nas – stwierdził z ironicznym uśmiechem Bogacz. – Jeśli chodzi o przygasanie kariery: jesteśmy w trakcie premiery filmu „Pitbull: Ostatni pies”, w którym Doda gra główną rolę. Nie mamy też wolnych terminów koncertowych. W samym czerwcu mamy zaplanowanych 14 występów. Pozazdrościć takich kryzysów. Doda nie ma nawet czasu pojechać na wakacje – zakończył. Trzeba podkreślić, że Bogacz walczy jak pitbull o swoją muzę.

BRODKA AKUSTYCZNIE. Jak podaje portal „Wirtualnemedia.pl”, Monika Brodka zagra koncert akustyczny w ramach „MTV Unplugged”. Występ zaplanowano na 12 kwietnia w

• Brodka w czapce ze sztucznej wełny. Zwierzaki na pierwszym miejscu. Fot. ARC

Centrum Spotkania Kultur w Lublinie. Jak informują organizatorzy, na scenie obok Brodki pojawią się też specjaliści goście. Szczegóły wkrótce. Występ zostanie zarejestrowany i wszystko wskazuje na to, że szybko pojawi się też w sklepach w postaci płyty CD i winylu. Ostatni album Brodki „Clashes” ujrzał światło dzienne w 2016 roku. W ramach trasy koncertowej Brodka odwiedziła też Republikę Czeską, dając świetny koncert na Colours of Ostrava. ▲

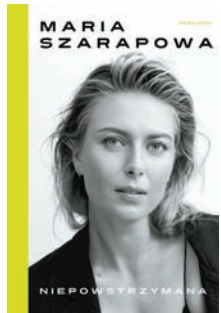
WYDANO NAD WISŁĄ

KSIĄŻKA

Niepowstrzymana. Moje życie do dziś

Maria Szarapowa

Marginesy

Autobiografia Marii Szarapowej – jednej z najlepszych tenisistek świata. W 2004 roku siedemnastoletnia Maria Szarapowa stała się międzynarodową sensacją. Wygrała Wimbledon, pokonując Serenę Williams. Później udowodniła, że nie był to jedynie łut szczęścia – wielokrotnie zostawała liderką rankingu singlowego WTA, zwyciężyła również w Australian Open, US Open, French Open, w sumie wygrała trzydzieści sześć turniejów singlowych.

I właśnie u szczytu kariery Szarapowa musiała zmierzyć się z najtrudniejszym wyzwaniem.

W 2016 roku została na dwa lata zawieszona przez Międzynarodową Federację Tenisową za zażywanie meldonium, substancji zakazanej przez Światową Agencję Antydopingową. Media sugerowały, że to koniec kariery tenisistki.

Szarapowa po raz pierwszy opowiada swoją historię – bez tajemnic i upiększeń. Wspomina najważniejsze mecze, opisuje relacje z ojcem, który porzucił dom w Rosji, by wraz z kilkuletnią Marią dostać się na Florydę, gdzie dziewczynka mogłaby trenować. Od zawsze przekonany o jej talencie, jest jej największym fanem i najtwardszym krytykiem. Tenisistka szczerze mówi o zawieszeniu, emocjach z nim związanych, o karze oraz planach na przyszłość.

„Niepowstrzymana” to zniewalająca i pouczająca opowieść o walce o utrzymanie się na szczycie, o determinacji i sile charakteru.

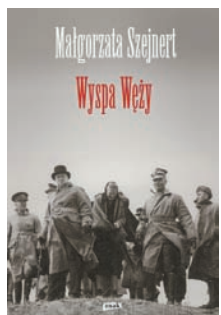

KSIĄŻKA

Wyspa Węży

Małgorzata Szejnert

Znak

Porządkując stare listy, Małgorzata Szejnert trafia na rodzinną zagadkę. W maju 1943 roku wuj Ignacy Raczkowski został pochowany na cmentarzu w Rothesay na wyspie Bute. Dlaczego w domu o tym nie mówiono? Czy jego obecność na wyspie mogła być czymś wstydliwym?

Szukając odpowiedzi, reporterka rusza w podróż śladami wuja – do londyńskich archiwów i do Szkocji. Stopniowo odkrywa kłopotliwy epizod II wojny światowej: obóz odosobnienia dla polskich oficerów prowadzony przez polskie

władze wojskowe.

Oficerowie mogli grać w brydża, chodzić na potanicówki i uczyć się angielskiego. Bomby nie spadały na Bute. Czasami widmowe wraki storpedowanych okrętów wpływające do zatoki przypominały, że nie tak daleko świat płonie. Ale przymusowy pobyt na wyspie Polacy przeżywali jako okrutną karę.

„Wyspa Węży” to przełamująca schematy opowieść o wojnie, która częściej niż walką bywa wyczekiwaniem. Skrupulatnie odtwarzając wydarzenia sprzed ponad siedemdziesięciu lat, Małgorzata Szejnert opowiada o naszej sile i bezsilności, o honorze i skazach na nim. A także o pamięci i niepamięci: osobistej, rodzinnej, zbiorowej. Przede wszystkim jednak kreśli nasz poruszająco aktualny, niepokojący portret własny.

KSIĄŻKA

Do zobaczenia z kosmosie

Jack Cheng

WAB

Zdjęcia: ARC

Ziemia jest okrągła, ale to nie znaczy, że każda podróż ma swój kres.

Bohaterem książki jest 11-letni Alex, dumny właściciel Carla Sagana – najmądrzejszego szczeniaka na świecie. Ojciec Alexa od dawna nie żyje, starszy brat mieszka daleko, a matka ma zazwyczaj „ciche dni” i sama wymaga opieki. Alex interesuje się astronomią – na swoim „złotym iPodzie” nagrywa subiektywną, żywiołową relację z życia na Ziemi, którą pewnego dnia planuje wysłać w kosmos, najlepiej w samodzielnie skonstruowanej rakiecie. Alex wyjeżdża na festiwal skupiający podobnych

mu miłośników raket i astronomii. Ponosi wprawdzie niejedną porażkę, ale poznaje za to ludzi, z którymi rusza w dalszą drogę, w poszukiwaniu śladów własnego ojca i nie tylko... (r)

NASZA RECENZJA

Z dziejów polskiego śpiewactwa

Przełom roku obfitował w książki poświęcone historii polskich organizacji w Republice Czeskiej. Oprócz zrecenzowanej już na naszych łamach publikacji jubileuszowej „PZKO – 70 lat na straży dziedzictwa kulturowego Polaków w RC” ukazała się także publikacja poświęcona jednej z form społecznictwa – śpiewaniu.

Danuta Chlup

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy wydał książkę Józefa Wierzgoń „Z dziejów polskiego, społecznego ruchu śpiewaczo-muzycznego na Śląsku Cieszyńskim – Zaolziu w Republice Czeskiej”. Tytuł nieco za długi i lekko skomplikowany, lecz – z drugiej strony – dokładnie oddający treść. W dolnej części okładki znajdziemy jeszcze dopisek: „od Wiosny Ludów 1848 do końca 2012 roku”.

Dlaczego opisana w publikacji historia nie obejmuje ostatnich pięciu lat? Autor wyjaśnił w rozmowie z „Głosem”, że publikacja została przygotowana na 85. rocznicę powstania Związku Polskich Chórów w Czechosłowacji, lecz wówczas nie było funduszy na jej wydanie. Dopiero w 2017 roku mogła się ukazać dzięki pomocy finansowej Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” oraz Funduszu Rozwoju Zaolzia Kongresu Polaków w RC. Dlatego też autor dołączył do gotowego od pięciu lat materiału rozdział, w którym przedstawił sytuację w zaolziańskim śpiewactwie na przestrzeni ostatnich pięciu lat i zamieścił spis chórów działających aktualnie w ramach Sekcji Śpiewaczo-Muzycznej przy ZG PZKO oraz pozostałych chórów polskich. W sumie jest ich 19.

Przedstawiając dzieje cieszyńskiej chóralistyki, Wierzgoń cofa się do końca XIX wieku, do okresu tajnej działalności stowarzyszenia „Jedność”, które założyli młodzi Polacy kształcący się w niemieckich szkołach. Przed I wojną światową działały polskie chóry w Jabłonkowie, Nawsiu, Bystrzycy, Koszarzyskach, w Starym i Nowym

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

Boguminie, w Lutyni Niemieckiej, Orłowej, Łazach, Rychwałdzie, Błędowicach, Suchej Górnej, Darkowie i Gruszowie.

Największy rozkwit ruchu chóralnego przypada na lata międzywojenne. Wiodącą rolę odgrywali nauczyciele. W 1927 roku został założony Związek Polskich Chórów w Czechosłowacji, a jego pierwszym prezesem został Piotr Feliks, dyrektor Polskiego Gimnazjum Realnego im. J. Słowackiego w Orłowej. Wierzgoń poświęca dużo uwagi działalności ZPCh, przytacza statystyki, na uwagę zasługuje aneks zawierający szczegółowe informacje o poszczególnych chórach, ich dyrygentach oraz liczbie członków. W 1937 roku do Związku Polskich Chórów należały 102 zespoły liczące w sumie 3,9 tys. członków.

Kolejny rozdział poświęcony jest powojennemu ruchowi śpiewacemu w ramach Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego i Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Obszerny rozdział został poświęcony najnowszej historii, po 1989 roku

FUNDUSZ ROZWOJU ZAOLZIA

– zmianom organizacyjnym, usamodzielnieniu się Zrzeszenia Śpiewaczo-Muzycznego, nowym, młodzieżowym chórom zakładanym przez Leszka Kalinę, rozwijającej się współpracy z Polską. Również do tej części książki został dołączony aneks, zawierający wykaz ważnych wydarzeń muzycznych w okresie od 1945 do 2012 roku oraz spis zespołów chóralnych i ich dyrygentów. Książka zawiera również materiał zdjęciowy. Na pewno można ją uznać za cenną publikację, podającą kompleksowe informacje o chóralistyce polskiej na naszym terenie. ▲

Tyle wewnętrznego i zewnętrznego piękna w jednym miejscu

Już tylko nieco ponad miesiąc pozostał do filmowej uczty nad Olzą. Jubileuszowe, 20. Kino na Granicy w Cieszynie i Czeskim Cieszynie rozpocznie się 27 kwietnia i potrwa do 3 maja. Zanim jednak wygodnie zasiądziemy w kinowych – i nie tylko – fotelach, warto... uszczyplić się w policzek. Przynajmniej tak radzi Łukasz Maciejewski, dyrektor programowy filmowego przeglądu.

– No i będę cały czas tak się szczyplą (w policzek), nie wierzył sam sobie, i cieszył się na Cieszyn. Bo w tym roku w Cieszynie pojawią się goście, jakich mógłby nam pozazdrościć każdy, nawet największy, festiwal w Polsce. Ponad trzydzieści największych kobiecych gwiazd polskiego kina i teatru różnych pokoleń przyjedzie w tym roku do nas. Tyle wewnętrznego i zewnętrznego piękna w jednym miejscu i w tym samym czasie – napisał na swoim profilu na Facebooku Maciejewski.

Pojawią się Danuta Stenka (w planie jest pełna retrospektywa aktorska), Maja Komorowska, Jowita Budnik, znana ze świetnych ról m.in.

• Danuta Stenka przyjęła zaproszenie Łukasza Maciejewskiego i przyjedzie do Cieszyna. Fot. ARC

w „Placu Zbawiciela” czy „Papuszy”, ale także przedstawicielki młodego pokolenia, jak choćby Zofia Wichłacz („Zgoda”, Twój Vincent”).

Jeżeli chodzi o reżyserów, to także jedno nazwisko jest głośniejsze od drugiego. Przyjazd na „Kino na granicy” potwierdzili m.in. Agnieszka Holland, Kinga Dębska, Joanna Kos-Krauze, Krzysztof Zanussi, Robert Gliński, Andrzej Jakimowski czy Łukasz Palkowski.

– Wiercie albo nie – ale nikt mi

nie odmówił. To chyba jakiś cud – napisał we wcześniejszym poście dyrektor przeglądu filmowego.

Koniec szczypania się w policzku, czas przejść do czynów. Już dziś warto zamówić 7-dniowy karnet. Im szybciej to zrobimy, tym więcej zaoszczędzimy. Do 31 marca stawka wynosi 160 złotych lub 980 koron, do 20 kwietnia odpowiednio 180 zł i 1100 kc, a tuż przed przeglądem już 190 zł i 1180 kc.

Tomasz Wolff

GROSZ DO GROSZA

Henryka Bittmar

Komu zasiłek na dojazdy?

Czy ktoś z ręką na sercu może powiedzieć, że dojeżdżanie do pracy nie sprawia mu żadnego kłopotu? Że lubi godziny spędzone za kółkiem, w autobusie lub w pociągu? No, może znalazłyby się wyjątki – ktoś lubi sobie w pociągu poczytać lub posłuchać muzyki, inny w autobusie (jeżeli akurat nie dusi się w tłoku) chętnie utnie sobie po pracy krótką drzemkę... Ale większość zwykłych śmiertelników dojazdy do pracy traktuje jak zło konieczne, coś, bez czego na pewno można się obejść.

Dojazdy kosztują i stresują

Długie dojazdy nie tylko pochłaniają czas, ale także kosztują, i to niemało. Pracownikowi, który ma to szczęście, że droga do pracy zajmuje mu na piechotę kilka lub kilkanaście minut, co miesiąc w kieszeni pozostaje o kilkaset, a nierzadko o kilka tysięcy koron więcej. Oprócz straty czasu i pieniędzy ważny jest jednakże także codzienny stres wynikający z dojazdów. Jak pokazały badania przeprowadzone przez instytut Gallupa, dojazdy do pracy najbardziej denerwują i najmocniej stresują pracowników, którzy swojej pracy nie cierpią. Dla osób, które do pracy chodzą (czy raczej jeżdżą) z radością, konieczność spędzania codziennie nawet kilku godzin w pociągu rzekomo nie jest specjalnym problemem. Z drugiej strony akurat takie osoby na pewno wołałyby pośpieszyć ten czas swojej ukochanej pracy, zamiast tracić go w środkach transportu.

Brytyjscy naukowcy z kolei całkiem niedawno ustalili, że im więcej czasu pracownicy spędzają w środkach transportu, tym bardziej czują się zdenerwowani i zestresowani, bez względu na to, jaką estymą darzą swoich przełożonych i wykonywany przez siebie zawód. Długie dojazdy sprawiają, że ludzie mają mniej satysfakcji z pracy, ale także z życia. Żal im pieniędzy, które muszą wydawać na bilety lub benzynę.

W Republice Czeskiej do pracy dojeżdża niespełna milion osób. Z tej liczby połowa spędza w środkach lokomocji codziennie godzinę lub więcej. Ludzie, którzy na dojazd do pracy tracą więcej niż pół godziny, o wiele częściej cierpią na depresję, aniżeli ci, którzy mają szczęście pracować blisko swojego domu. Częściej też borykają się z problemami finansowymi. Jeden spośród trzech dojeżdżających skarży się na bóle pleców i szyi. Faktem jest, że im więcej czasu pochłania nam dojeżdżanie, tym mniej pozostaje go na sport, gotowanie domowych posiłków, relaks, doksztalcenie się, zabawy z dziećmi i sen.

„Homeworking”, ale nie tylko

W wielu krajach między innymi z takich właśnie powodów coraz popularniejszy staje się elastyczny tryb pracy lub praca w domu. Podczas gdy dawniej było to rozwiązanie bardzo rzadkie i dotyczyło niewielu środowisk zawodowych, teraz elastyczny czas pracy lub tzw. „homeworking” to sprawa całkowicie legalna i normalna. Kodeks pracy reguluje te kwestie, dopuszczając nie tylko elastyczny dzień roboczy, ale także elastyczny tydzień pracy i elastyczny okres czterech tygodni. Coraz więcej pracodawców zaczyna rozumieć, że najważniejsza jest dobrze i w terminie wykonana praca, nie zaś sama obecność pracownika na stanowisku. Stosunkowo niewielu jednak umożliwia pracownikowi wykonywanie przynajmniej

części obowiązków – jeżeli warunki na to pozwalają – w domu. „Homeworking” czy „teleworking” (obowiązki wykonuje pracownik za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, najczęściej w domu lub poza siedzibą firmy) to u nas formy pracy ciągle raczej rzadkie. A szkoda. Bo elastyczny czas pracy nie wyklucza przecież niemałych części kosztów związanych z dojazdami. Firm, które pomagają pracownikom pokryć koszty dojazdów, na razie jest u nas jak na lekarstwo. Podobnie jak pracodawców, którzy przywożą pracowników do firmy na własny koszt autobusami czy samochodami.

Komu zasiłek?

Jest jednak u nas grupa ludzi, która za dojazdy do pracy nie płaci z własnej kieszeni, gdyż koszty z tym związane pokrywa państwo. Tzw. dodatek czy zasiłek z tytułu dojazdów do pracy przeznaczony jest jednak dla stosunkowo wąskiej grupy beneficjentów. Mogą się o niego ubiegać osoby, które co najmniej 5 miesięcy są w ewidencji urzędu pracy, zaś z nowym pracodawcą zawarły umowę na czas określony na okres co najmniej 7 miesięcy lub umowę na czas nieokreślony. W umowie o pracę musi być dokładny adres miejsca zatrudnienia. Wynagrodzenie, które osoba taka będzie otrzymywać, nie może być wyższe niż 1,5-krotność przeciętnej płacy, czyli 41 580 koron (!) brutto. Warunkiem uzyskania dodatku do dojazdów jest to, że u konkretnego pracodawcy klient urzędu pracy nie był zatrudniony na przestrzeni ostatnich dwóch lat. Dodatek przysługuje przez okres 12 miesięcy. Miejsce pracy musi znajdować się na terenie innej gminy, aniżeli miejsce zamieszkania pracownika.

Można dostać nawet 3500 koron

Dodatek (zasiłek) jest stosunkowo wysoki. Nie podoba się to, co zrozumiałe, ludziom, którzy pracują za niewielkie pieniądze daleko od domu, do zasiłku zaś prawa nie mają tylko dlatego, że znaleźli zajęcie, nie będąc wcześniej klientami urzędu pracy. Za dojazdy, często bardzo uciążliwe, płacą u nas przecież z własnej kieszeni także ci, którzy otrzymują wynagrodzenie minimalne. Zasadne staje się zatem pytanie, czy aby naprawdę człowiek, który przyjmuje gdzieś niezłe płatną pracę, powinien korzystać z dopłat do kosztów dojazdów, skoro nie mają takiego prawa tysiące ludzi o wiele mniej zarabiających? Nad ich problemami raczej nikt się nie pochyla, a szkoda. Tym bardziej, że dodatek taki można wykorzystać np. na opłacenie opieki nad dzieckiem, co ucieszyłoby na pewno każdą samotną matkę.

A ile dojeżdżający pracownik, wcześniej klient urzędu pracy, może dostać od państwa?

Odległość do pracy	Dodatek
do 10 km	1000 koron
10-25 km	1500 koron
25-50 km	2500 koron
powyżej 50 km	3500 koron

O zasiłek nie mogą ubiegać się osoby, które dojeżdżają do pracy za granicę (wyjątek jednak stanowią tu właśnie mieszkańcy województwa morawsko-śląskiego). Zasiłek 1000 koron nie przysługuje też wtedy, gdy z miejsca zamieszkania do miejsca pracy można dojechać środkami komunikacji publicznej. ▲

SŁOWA Z KAPELUSZA

Joanna Jurgała-Jureczka

Od kuchni

Powoli zbliżają się święta, zapobiegliwie gospodynie szukają najlepszych przepisów, chcą zaskoczyć domowników. Może więc i ja dołączę przepis. Nie, nie swój, ale przepis Zofii Kossak, która była nie tylko znakomitą pisarką, ale i dobrą kucharką. Jej żynki, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska i Magdalena Samozwaniec potrafiły przypalić nawet herbatę. Może trochę przesadzam, ale – chociaż ich matka, Wojciechowa Kossakowa znakomicie doglądała gospodarstwa, a jej mąż wracał stęskniony i do niej, i do makaronu z szynką – córki wykierowała na artystki, które zajmować się domem nie muszą.

Czasy jednak nastały takie, że służących już nie było, a pomoc domowa nie zawsze do dyspozycji, więc Magdalena próbowała czasem mężowi przyrządzić obiad. Do legendy przeszły jej kotlety opanierowane w kleju malarskim i kaczka pieczona razem z wnętrzościami.

Mała dygresja, à propos pomyłek Magdaleny. Kiedyś przez pomyłkę wypiła farbę do włosów zamiast lekarstwa na bezsenność. Szybko ratowała się mlekiem, a potem siedziała, drżąc z zimna i ze strachu. Wreszcie, jak wspomina, „dostała strasznych torsji”. Rano wyczerpana i osłabiona poszła do kościoła, tak jak robiła codziennie jej matka, choć Magdalena raczej nie była religijna.

Wróćmy do Zofii i do Kossaków, którzy mieszkali w Górkach Wielkich. W kuchni górckiego dworu królowała stara Kasia, malownicza postać przepasana fartuchem. Od pięćdziesięciu lat służyła u Kossaków, z Koźmina pojechała z rodziną do Skowrodek na Wołyniu, a kolejne lata spędziła w Górkach; tu zmarła i została pochowana. Była podobno doskonałą kucharką, znała przepisy rodziny Kossaków, jak na przykład ten na wielkanocne baby, zaczynający się od słów: „wziąć kopę jaj, żółtka utrzeć z cukrem, białka wyrzucić”. Kiedy zaś baby rosły w kuchni pod ławą, otulone poduszkami i pierzyną w czerwonej kratce, pilnowała, żeby nikt nie mówił zbyt głośno, albo – broń Boże – nie trzasnęła drzwiami.

Anna Kossakowa codziennie do kuchni schodziła dysponować obiadem, a kiedy wracała, podobno najczęściej zjadała ciepły ziemniak.

Zofia Kossak, choć przecież należała do

szlacheckiej rodziny, która miała służących, potrafiła sama o siebie zadbać. I umiała dobrze gotować. Jej przepisy znalazły się nawet w książce kulinarnej wydanej po wojnie w Anglii: „Continental European Cooking”.

W liście napisała nawet kiedyś, że może mogłaby zostać kucharką. Ze smutkiem to napisała i rozżaleniem. Podczas spotkania w Londynie, Instytut Wydawniczy Pax zachęcał do powrotu i obiecywał pieniądze. Potem, kiedy ostatecznie podano wysokość honorarium, zawiadomiła, że książki w Polsce będzie wydawać, bo chce, żeby wróciły do czytelnika, ale nie likwiduje swoich spraw w Anglii i nie wraca, bo w kraju nie mogłaby się utrzymać z pracy pisarskiej. Mogłaby być ewentualnie kucharką, ale przecież chciała pisać.

I choć po powrocie do Polski obiady dla niej i męża przynoszono z sanatorium na Buczu, bywało, że gotowała. W filmie „Errata do biografii” widać ją pracującą w kuchni. Chyba smażyła dla wnuków naleśniki. Zachowały się jej przepisy na mazurki. Nadawała im różne nazwy: Cygan, Macedoński, Makaronikowy, Kokosowy i Marcepanowy. W książce Anny Fenby-Taylor i Bogumiły Bitner-Burkot: „Zofia Kossak Szczucka-Szatowska”, jest przepis na mazurek Kisielnicki (tak nazywała się rodzina jej matki – przyp. aut.). Więc ten przepis teraz proponuję, bo może warto przed świętami wypróbować? Dodam jeszcze, że pisała go na emigracji, więc są tam angielskie miary i niektóre nazwy (1 lb to 0,4535 kg). A oto on: przepis Zofii Kossak na mazurek: „1 lb zmielonych orzechów lub migdałów w łupkach, 1 lb mąki, 1 lb margaryny (albo „fat”u, wtedy może być trochę mniej), 1/2 lb cukru, łyżka zmielonych goździków i cynamonu. Zagnieść z powyższych ciasto, nie dodając ani jaj, ani wody, na blasze posypanej mąką i wyłożonej papierem rozgnieść palcami (inaczej się nie da) połowę ciasta, na to rozsmarować jakąś ostrą marmoladę. Najlepsze, klasyczne są powidła wiśniowe, w braku ich mogą być blackcurrants. Na powidłach trzeba rozplaszczyc resztę ciasta, brzegi dobrze zlepić, posmarować po wierzchu rozbitym jajkiem. Upiec w dość ostrym piecu. Myślę, że 1/2 godz. wystarczy. Zwykle się udaje i po paru dniach jest doskonały...”.

Mam nadzieję, że się uda i że będzie doskonały. ▲

POLECAMY

Czas Misterium Męki Pańskiej

Dziś o godz. 17.00 w Teatrze A. Mickiewicza w Cieszynie zostanie wystawione Misterium Męki Pańskiej. Spektakl w wykonaniu Zespołu Teatralnego parafii św. Elżbiety w Cieszynie, będzie grany codziennie przez kolejny tydzień, do czwartku 22 marca.

Podobnie jak tradycyjne Jasełka, Misterium Męki Pańskiej to wielkie wydarzenie, które za każdym razem przyciąga na widowisko teatru nie tylko mieszkańców Cieszyna, ale także gości z różnych zakątków Polski. W trakcie spektaklu aktorzy prowadzą widzów ścieżkami wydarzeń z historii zbawczej, poczynając od sceny zawarcia Przymierza na Synaju aż do chwili Zmartwychwstania

Chrystusa. Uwagę publiczności przykuwają monumentalne rozwiązania scenograficzne, starannie dopracowane układy sceniczne, kostiumy i oryginalne rekwyzyty przywiezione z Ziemi Świętej. Rezerwacja biletów jest możliwa pod numerem tel.: +48 601 452 716. (wik)

RESJOTIS /126/

» Jak się to stało? «

Jest jakaś magia tych ósemek w kalendarzu. Ileż to okrągłych rocznic będziemy obchodzić, czy też sobie przypominać. Oto rok 1848 i Wiosna Ludów. 1878 i okupacja przez Austro-Węgry Bośni i Hercegowiny, która w 1908 (znowu ta ósemka!) została oficjalnie anektowana przez Cesarstwo. Rok 1918 to koniec Wielkiej Wojny, rozpad Monarchii, powstanie państwa czechosłowackiego i odzyskanie niepodległości przez Polskę. Rok 1938 zmieścił w sobie tyle, że aż głowa boli. O tym, co zdarzyło się dwadzieścia lat później, wspominałem przed dwoma tygodniami, a ostatnio pisałem o jednym z licznych wydarzeń z 1968 (a jeszcze czeka mnie skreślenie tekstu o Praskiej Wiośnie i jej zdławieniu). W 1978 roku Polacy wspięli się na takie wyżyny, gdzie nikt ich wcześniej nie widział: Mirosław Hermaszewski (ur. 1941) poleciał w kosmos, Karol Wojtyła (1920-2005) został papieżem, a dokładnie tego samego dnia Wanda Rutkiewicz (1943-92) zdobyła Mount Everest. Ale o tym wszystkim postaram się jeszcze napisać – wszak rok nam się nie kończy. A zatem dziś coś z przywoływano również Anno Domini 1938.

W poniedziałek przypadała rocznica przyłączenia (jak brzmi w tłumaczeniu niewinnie brzmiące niemieckie słówko „Anschluss”) Austrii do Rzeszy Niemieckiej. Innymi słowy „der Führer und Reichskanzler” Adolf Hitler (1889-1945) dokooptował do rządzonego przez siebie państwa kraj, w którym przyszedł na świat i spędził swe młodościowe lata, czym zaskoczył ówczesną Europę. Zaskoczył do tego stopnia, że w wydawanym w Cz. Cieszynie „Dzienniku Polskim” dokładnie osiemdziesiąt lat temu (16. 3. 1938) ukazał się na pierwszej stronie artykuł zatytułowany „Jak się to stało?”. No i anonimowy komentator starał się odpowiedzieć zaolziańskim czytelnikom na to pytanie.

„Książka Hitlera »Mein Kampf« zaczyna się od stwierdzenia, że to, co jest jednej krwi, musi stać się jednym państwem. Dziś zrealizował już Hitler to jedno z najważniejszych marzeń swego życia, stając w austriackiej stolicy Wiedniu jako uznany wódz złączonego państwowo narodu niemieckiego. Te wypadki, jakie zaszły w Austrii, nasuwają w opinii publicznej świata zrozumiałe wprost zdumienie: jak się to stało? Dnia 13 marca br. obwieszczone światu, że »Austria jest krajem Rzeszy Niemieckiej«. Przewrót ten dokonał się w ciągu 48 godzin. Zachowane w nim zostały wszelkie formy, starające się o to, by uniknąć wszystkiego, co na zewnątrz mogłoby być uważane za gwałt. Rząd (Kurta) Schuschnigga (1897-1977) obalony został dekretem prezydenta republiki (Wilhelma) Miklasa (1872-1956), więc rząd prezydenta (Arthura) Seyss-Inquarta (1892-1946) mianowany został w formie legalnej, a nawet wezwano wojsk Trzeciej Rzeszy do Austrii wyszło od rządu republiki austr. Nie było walk bratobójczych, nie było rozlewu krwi, nie było nawet oporu. Żywiołowo natomiast zapanował nastrój, że lud chce Hitlera jako Führera. Manifestacje uliczne były wymowną aprobatą tego, co się stało”.

Vox populi, vox Dei. Skoro lud chciał, to dostał. Ponadto jakby nie patrzeć była to kontynuacja polityki Ottona von Bismarcka (1815-98), która doprowadziła w 1871 r. do scalenia w jeden organizm państwowy kilku niemieckich królestw, kilkunastu księstw i paru wolnych miast hanzeatyckich. Bo kto się tak naprawdę przeciwstawił idei zjednoczenia niemieckojęzycznego ludu? „Przeciwstawiły się przede wszystkim siły międzynarodowe, przeciwstawiły się papierowe pakiety gwarancyjne, przeciwstawiła się dyplomacja, co wszystko jednak ostatecznie, jak dowodzi

przebieg ostatnich dni, zawiodło”, odpowiadał na to z kolei pytanie komentator „Dziennika”.

Pora na nawias. Na sąsiedniej szpalcie ukazała się wypowiedź ówczesnego podsekretarza stanu w brytyjskiej dyplomacji Richarda Austena Butlera (1902-82), zwanego Rabem: „Rząd brytyjski za pośrednictwem swego ambasadora w Berlinie protestował, domagając się odwołania niemieckiej armii z terenu Austrii, jak również interweniował w sprawie katolików, żydów i socjalistów w Austrii. Rząd otrzymał wiadomość, iż armia niemiecka po pewnym czasie zostanie z Austrii odwołana, z chwilą, gdy w Austrii zapanują normalne stosunki”. Koniec cytatu. Wracajmy zatem do podstawowego źródła.

„Realizm polityczny każe odnosić do tego co się stało ostatnio w samym sercu Europy z trzeźwością (...), gdyż wymowa tych wypadków jest wielka i niewątpliwie zaciężyć musi bardzo poważnie na ukształtowaniu się stosunków w Europie”. I słuszna była to konstatacja, jak pokazały najbliższe miesiące. Anszlusz zaciężył na układzie geopolitycznym Starego Kontynentu, o czym w pół roku później miała się przekonać Republika Czechosłowacka. Ale póki co można było stwierdzić niezbicie, że „nie ma już Austrii”.

„»Austria jest krajem Rzeszy Niemieckiej«, to na finał historycznych wypadków jakie rozegrały się w Austrii obwieścił całemu światu raz jeszcze Hitler wczoraj (15 marca – przyp. jot) na publicznym zgromadzeniu we Wiedniu, na placu Bohaterów. Nawet przez radio wyczuwało się w mowie Hitlera wygłoszonej wczoraj wielkie wzruszenie i dumę z dokonanego dzieła. Jego wzruszeniu odpowiadał entuzjazm niezliczonych mas. Radosnym okrzykiem, od których drżał cały Wiedeń, nie było końca, że najstarsza Marchia Wschodnia wchodzi dziś jako najmłodsza w skład Rzeszy Niemieckiej”.

„Z placu boju w Austrii schodzą pokonani przede wszystkim zwolennicy »Frontu Ojczyźnianego« (*Vaterländische Front, de iure* ponadpartyjna organizacja prorządowa, a rząd był faszystujący; coś w rodzaju znanego Czytelnikowi, może nawet i z autopsji, czechosłowackiego Frontu Narodowego – przyp. jot), którym się zdawało, że będą mogli opóźnić marsz wpływów narodowo-socjalistycznych przez wskrzeszenie tradycji cesarskiej lub przez żywą propagandę odrębności kulturalnej Wiednia. Schodzą pokonani socjaliści. Zamilkli legitymiści, którzy wierzyli w powrót Habsburgów. Ale dziś już zdaje się nawet ci, co nie sympatyzowali z narodowym socjalizmem, odetchnęli. Ustał bowiem stan niepewności. Obecnie już sytuacja jest jasna, która wszelkie znaki zapytania przekreśliła”.

„A Europa?”, zapytywał dalej komentator „Dziennika”. „Zdaje się, że niejedna kancelaria dyplomatyczna pluje sobie w brodę, iż nie przewidziała tego, co musiało w Europie nastąpić”.

Trudno być wróżką. To prawda. Ale po raz kolejny widzimy jak, może nie tyle „historia lubi się powtarzać”, co po prostu pewne mechanizmy są trwałe i niezmiennicze. No bo co się od tego czasu zmieniło? Przed czterema laty i to również w marcu, nastąpił kolejny anszlusz (a raczej „prisojedynienie”) największego półwyspu na Morzu Czarnym przez państwo, które – niczym hitlerowska III Rzesza – również nie skrywa swych ambicji zjednoczenia w myśl cytowanej wcześniej idei, że „co jest jednej krwi, musi stać się jednym państwem”. A niejedna „kancelaria dyplomatyczna” znów „pluje sobie w brodę” i za pośrednictwem swych ambasadorów „protestuje” i „domaga się”. (jot)

SZYBOLET LITERACKI /125/

Ogród radości przewlekłych i ostrych z natury

Pobudzony znajomością dodatknych temperatur zamykam się w nadziei nadchodzącej wiosny. Kształt trójkąta. Nie wiadomo skąd. Na pierwszej stronie. Bezpretensjonalna okładka myśli. Kolaż kolorystycznych wynaturzeń natury spod pędzla i palety barw. Jaki jest powód tworzenia, znany jest wyłącznie mieszance emocji i chwili w tej chwili. Teraz. Zaczyn zieleni. Wynaturzenie strzępów szkła. Ktoś postanowił posklejać to wszystko. Stworzył jedność kształtu, różnorodność kolorów, idiotyzm prawdy, piękno widoczne tylko dla wybranych. Dominacja błękitu przerywana ziemistym kolorem w sercu geometrycznego środka. Tylko szczyt świata znajduje się poprawnie na samej szpicie. Oto alegoria życia. Prawdziwy ogród różnorodności form i szaleństwa.

Ogranicza mnie regularność trójkąta. Trzy kąty. Identyczne w swej formie narodzin. Nie ma sensu zadawanie pytań. Tak jest i nie będzie. Nie ma i będzie. Wystarczy otworzyć to wszystko. Wszystko, co zamknął człowiek przed sobą. *Ogród ostów* wprowadza kolejną przypowieść o gatunku ludzkich stworzeń, lecz pokazuje prawdę, która boli.

ANNA KAJTOCHOWA

Ogród ostów

(Kraków 1997)

*Dźwięk słowa
dźwięk ciszy
i milczenie kropli
gdy spada
z ostatnim tchnieniem
ściętej trawy
w błysku poranka*

Zestawienie trzech faktów istotnych dla życia. *Dźwięk, cisza, kropla* – narodziny, śmierć, życie. *Lecz kropla spada z ostatnim tchnieniem.* Towarzyszy jej *błysk poranka.* Nadzieja. Przekazanie nowych i dawnych doświadczeń. *Ścięta trawa i błysk poranka.* Śmierć i życie. Nierozłącznie na zawsze.

*Czy Giordano Bruno
spłonął w płomieniach kwiatów
czy kwiatów płomieni
nim dopłynął
do Kopernikowego morza gwiazd
Oto jeszcze jedna zagadka
którą rozwiewa wiatr
i szczerze okrywa
otwiana mgła historii*

Gra słów jakże ważna, różna, doskonała w opisie zdarzeń. Odkryciom na miarę nowej cywilizacji zawsze towarzyszyło potępienie. Nie jest niczym złym nazywanie gwiazd imieniem swym. Dziś już nie, lecz dawniej płonęły stopy i ludzki geniusz zapłonął w imię odwrócenia się od szatana. *Płomieniem kwiatów... w kwiatów płomieni.* Jedno nie wyklucza drugiego. Przecież każdy z nas dąży do nieba ubarwionego srebrem, pokojem, spokojem codzienności. Cała prawda zamknięta w umysłach naszych; otwieranych sarkofagach, które nie pochłonęły wieczność, lecz wieczność nie odczyta myśli dawno umarłych, ukrytych głęboko, na samym dnie duszy.

●●●
*Nie mówi się źle
o zmarłych
to hańba lżyć
bezbroną pamięć
na cmentarzu chowamy
przecież nie zwłoki
a człowieka*

Taki jest los odejścia. Za życia cicho, sza. Po śmierci wychodzą odważni pod każdą postacią, pod każdą zmyślonych historii odnajdują nowe przygody zapomnianych żeglarzy. Bezbronnych w swej pamięci, zapomnianych na cmentarzach dla potomnych. *Człowiek.* Każdy grób to człowiek. Jeden obok drugiego. Mądrość i dobro nadane przez Boga. Od Boga utrwalaony w krwioobieg. Ma więc prawo na ludzkie traktowanie również po śmierci. Kolejny etap pielgrzymowania wiecznego w istocie ludzkiej i boskiej. Od brzegu do brzegu. Od miasta do miasta.

●●●
Miasto
zanurzone w zieleni
pod splątana
siatką przewodów
spięte
klamrą mostów
nad brzegami
Wełtawy
miasto
z wyspami placów
w gęstwinie
starych uliczek
nieustanny puls życia
pod patyną wieków

Tutaj jest podniesienie. Pod samo niebo. Trud ludzkich rąk. Wybudowany trójkąt kamiennych budowli. Gra owych kolorów w *ogrodzie ostów.* Różnorodność barw. Gdzie jest centrum miasta, gdzie świata centrum jest? W sercu, czy ludzkiej wyobraźni? Prawdziwe zespolenie. Materia węgla w obrazie jednego trójkąta. Wszystko na swoim miejscu. Zieleń na samym dole. Błękit na samej górze.

Nie wiem, czy jestem częścią tego świata. Czasami odnajduję świeżość traw poza zasięgiem wzroku. Świeżość powietrza dopatruję się poza horyzontem; wyznacznikiem dążenia do dalszej drogi; drogowskazem i podpowiedzią. Oddech wyznacza każde moje uczucie, odczucie życia. Nadal chcę iść przed siebie. **Marek Słowiaczek**

Anna Kajtochowa (1928-2011) – polska poetka, powieściopisarka, dziennikarka. Żona krytyka literackiego i eseisty Jacka Kajtocha. Ukończyła studia dziennikarskie na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zadebiutowała w 1949 roku na łamach „Gazety Krakowskiej”. Mieszkała w Krakowie.

PIĄTEK 16 MARCA

6.05 Blondynka 2 (s.) **6.55** Magazyn śledczy Anity Gargas **7.25** Domisie (dla dzieci) **7.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Panorama **11.25** Polonia 24 **11.45** Rozmowa Polonii **12.00** Halo Polonia **12.50** Wiadomości **13.00** Krótka historia. Początki dynastii Rurykowiczów **13.10** Na sygnale. Żółtodziób **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Komisarz Alex 9 (s.) **15.35** Portrety niepodległości. Ignacy Jan Paderewski **15.45** Wiadomości **15.55** Wilnoteka **16.20** Szpiedzy. Wielka wymiana **17.10** Baw się słowami. Ż jak żołądz **17.20** Krótka historia. Poitiers 732 **17.30** Teleexpress **17.55** Okrasa łamie przepisy. W krzyżackiej kuchni **18.25** Kwartet. Rekordy **18.55** Na sygnale. Żółtodziób **19.25** Wolny ekran **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Na dobre i na złe (s.) **21.45** Polonia 24 **22.05** Halo Polonia **22.45** Kocham Cię, Polsko!

SOBOTA 17 MARCA

6.05 Barwy szczęścia (s.) **7.55** Pytanie na śniadanie **10.55** Polonia 24 **11.15** Halo Polonia **11.50** Okrasa łamie przepisy. W krzyżackiej kuchni **12.20** Ojciec Mateusz 14 (s.) **13.15** Na dobre i na złe (s.) **14.10** Kocham Cię, Polsko! **15.40** Wolny ekran (mag.) **16.00** Kulturalni PL **17.00** Słownik polsko@polski **17.30** Teleexpress **17.55** M jak miłość (s.) **18.50** Program rozrywkowy **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Historia Roja, czyli w ziemi lepiej słyszeć **21.40** Operacja Samum **23.15** 18. Świątowe Letnie Igrzyska Polonijne - Toruń 2017. Koncert zespołu Feel **23.40** Słownik polsko@polski.

NIEDZIELA 18 MARCA

5.55 Dom. Droga na skrót **7.30** Magazyn **7.55** Pytanie na śniadanie **10.30** Ziarno. Trzylistna koniczyna **10.55** Baw się słowami **11.25** Słoneczna włócznia. Najważniejszy mecz **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **13.00** Transmisja mszy świętej z kościoła pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Ciechocinku **14.20** Turystyczna jazda. Ryga i wschodnia Łotwa **14.40** Dom. Droga na skrót **16.30** Rodzinka.pl (s.) **17.35** Teleexpress **17.55** M jak miłość (s.) **18.50** Oczy w oczy **19.25** Baw się słowami **19.40** Dobranocka **20.00** Wiadomości, sport, pogoda **20.45** Dziewczyny ze Lwowa 2 **21.40** Benek **23.25** Eska Music Awards - Szczecin 2017 **23.45** Zakochaj się w Polsce. Kalisz **0.15** Wiadomości.

PONIEDZIAŁEK 19 MARCA

6.20 Zakochaj się w Polsce. Kalisz **6.50** Nad Niemnem **7.10** Dłaczego? Po co? Jak? **7.25** Supelkowe ABC **7.55** Pytanie na śniadanie **11.25** Kulturalni PL **12.20** Racja stanu **12.50** Wiadomości **13.00** Krótka historia. Poitiers 732 **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Dziewczyny ze Lwowa 2. Przelotna wdowa **14.40** Oczy w oczy **15.15** Sprawiedliwi wśród nas. Moja wielka rodzina **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** 1200 muzeów. Szkoła

i witraże **16.55** Supelkowe ABC **17.20** Krótka historia **17.30** Teleexpress **17.55** Niedziela z... Piotrem Cyrwusem **18.40** Pod Tatrami **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Nad Niemnem **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, sport, pogoda **20.45** O mnie się nie martw **7 21.45** Polonia 24 **22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.15** Przerwana Misja.

WTOREK 20 MARCA

6.05 Trzymaj się swoich chmur - piosenki Seweryna Krajewskiego **7.05** Pożyteczni.pl **7.35** Margolcia i Miś zapraszają dziś **7.55** Pytanie na śniadanie **11.25** Polonia 24 **11.45** Rozmowa Polonii **12.00** Halo Polonia **12.50** Wiadomości **13.00** Krótka historia **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** Szyfrowe prace **14.45** Przerwana Misja **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Sonda 2. Prawo błędu **16.55** Margolcia i Miś zapraszają dziś **17.10** Przyjaciele lasu **17.20** Krótka historia **17.30** Teleexpress **17.55** Szlakiem Kolberga. Hanna Banaszak **18.25** WojskoPolskie.pl **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Magazyn z Wysp **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, sport, pogoda **20.45** Ojciec Mateusz 14 (s.) **21.45** Polonia 24 **22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Warto rozmawiać

ŚRODA 21 MARCA

6.10 Blondynka 2. Szkoła przetrwania **7.00** Program ekumeniczny **7.25** Petersburski Music Show **7.55** Pytanie na śniadanie **11.25** Polonia 24 **11.45** Rozmowa Polonii **12.00** Halo Polonia **12.50** Wiadomości **13.00** Krótka historia **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** O mnie się nie martw **7 14.35** Warto rozmawiać **15.25** Rzecz Polska. Meble dla Ignacego Mościckiego **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Astronarium. Astronomia w szkole **16.55** Petersburski Music Show **17.20** Krótka historia **17.30** Teleexpress **17.55** Studio Raban **18.25** Wschód **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Wilnoteka **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Strażacy **21.45** Polonia 24 **22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.05** Błękitna Armia 1917-1919.

CZWARTEK 22 MARCA

6.05 Blondynka 2. Bliskie spotkanie trzeciego stopnia **7.00** Wschód **7.30** Zwierzaki Czytaki. Sensacyjne wiadomości **7.55** Pytanie na śniadanie **11.25** Polonia 24 **11.45** Rozmowa Polonii **12.00** Halo Polonia **12.50** Wiadomości **13.00** Krótka historia **13.10** Barwy szczęścia (s.) **13.45** M jak miłość (s.) **14.40** Strażacy **15.30** Pod Tatrami **15.45** Wiadomości **15.55** Korona królów **16.25** Jak to działa?. Wiem, że nie wiem **16.55** Zwierzaki Czytaki. Sensacyjne wiadomości **17.10** Podwodne ABC. Mistrzowie podwodnego kamuflażu **17.20** Krótka historia **17.30** Teleexpress **17.55** Było, nie minęło. Bitwa pod Waliłami - kolejne natarcie **18.25** Racja stanu **18.55** Barwy szczęścia (s.) **19.25** Magazyn z Ameryki **19.45** Dobranocka **20.00** Wiadomości, pogoda, sport **20.45** Miasto skarbów **21.35** Portrety niepodległości. Władysław Bandurski **21.45** Polonia 24 **22.05** Rozmowa Polonii **22.20** Halo Polonia **23.10** Sprawiedliwi wśród nas. Moja wielka rodzina **23.40** Magazyn śledczy Anity Gargas.

Nowe podręczniki do nauki języka polskiego?

7 marca odbyło się kolejne spotkanie w sprawie możliwości przygotowania nowych podręczników do nauki języka ojczystego w szkołach z polskim językiem nauczania na Litwie. Narada odbyła się w Centrum Rozwoju Edukacji (Ugdymo plėtotės centras - UPC) przy Ministerstwie Oświaty i Nauki Litwy, na zaproszenie wicedyrektora centrum, Ričardasa Totoraitisa.

• Czy polskie dzieci na Litwie doczekają się nowych podręczników? Fot. ARC „Kurier Wileński”

Spotkanie odbyło się z udziałem przedstawicieli Wydziału Konsularnego Ambasady RP, Ministerstwa Oświaty i Nauki Litwy, Litewskiego Uniwersytetu Edukologicznego, Centrum Języka i Kultury Polskiej, Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”, Stowarzyszenia Polonistów, koła metodycznego nauczycieli klas początkowych miasta Wilna.

– Polska szkoła nie może funkcjonować bez podręcznika w języku polskim – powiedział Józef Kwiatkowski, prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”.

W kwestii podręczników do nauki języka polskiego już od dawna istnieje problem, stale sygnalizowany przez polonistów na Litwie. Niektóre podręczniki do kształcenia literackiego pochodzą z 1995 czy 1998 roku, niektóre zużyły się fizycznie, poza tym brakuje w nich tematów zgodnych z aktualnym programem nauczania.

Ostatni podręcznik do nauki języka polskiego został wydany w roku 2012, tymczasem podręczniki muszą być wymieniane co sześć lat. – W szkołach są jeszcze podręczniki do nauki języka polskiego, ale potrzebują one ciągłego odnawiania. Co 5-6 lat odnawiane są programy nauczania, tymczasem podręczniki pozostają stare – zaznaczył Józef Kwiatkowski, prezes „Macierzy Szkolnej”. Jak dodał, na spotkaniu uzgodniono, że z Polski zostanie sprowadzonych kilka egzemplarzy wybranych podręczników do nauki języka polskiego dla szkoły początkowej, podstawowej oraz gimnazjum. Zostaną one przekazane do oceny powołanych przez MON we współpracy z Centrum Rozwoju Edukacji, ekspertów – nauczycieli praktyków ze szkół oraz wykładowców katedry polonistyki na Litewskim Uniwersytecie Edukologicznym. Po dokładnej analizie dostarczonych edycji podręcznikowych, planuje się opracowanie suplementu do podręcznika

Problem rzeczywiście istnieje. Podręczniki się zużyły fizycznie i „moralnie”. Zostały opublikowane dość dawno, wydawanie tych samych jest problemem, ponieważ programy nauczania się odnawiają, a treść podręcznika i programy muszą być zgrane

ekspert z MON

z języka polskiego dla każdej klasy, zawierającego elementy wychowania patriotycznego i obywatelskiego z programu nauczania dla szkół na Litwie.

– Do każdego podręcznika łątwiej jest napisać dodatek, niż stworzyć osobny podręcznik. Dla każdej klasy należałoby wydać średnio 1000-1200 podręczników. Sprowadzenie ich z Polski byłoby dużo tańsze, niż ich pisanie, redagowanie, wydawanie na Litwie – mówił Józef Kwiatkowski.

„Kurier Wileński”

Świadek Historii

Instytut Pamięci Narodowej ogłasza czwartą edycję międzynarodowej nagrody „Świadek Historii” dla osób i organizacji spoza Polski. Jest to honorowe wyróżnienie, ustanowione w 2009 r. zarządzeniem prezesa IPN i przyznawane przez tę instytucję.

Otrzymują je osoby i instytucje szczególnie zasłużone dla upamiętniania historii narodu polskiego oraz wspierające IPN w realizacji ustawowej działalności w obszarach edukacyjnym i naukowym. Wśród dotychczasowych laureatów z terenu Polski znalazło się liczne grono kombatanów, nauczycieli, działaczy społecznych i samorządowców. Decyzją prezesa Instytutu w 2014 roku zasięg nagrody rozszerzono o edycję mającą za zadanie szczególne uhonorowanie osób działających poza granicami kraju.

Zapraszamy do zgłaszania osób i instytucji spoza Polski, szczególnie zaangażowanych w pielęgnowanie polskiej pamięci historycznej, dbających o zachowanie, propagowa-

nie i pogłębianie wiedzy o historii najnowszej naszego kraju oraz odkrywanie zapomnianych faktów czy osób zasługujących dla narodu polskiego. Laureatem nagrody może zostać osoba niemająca polskiego pochodzenia. Wnioskować można także o uhonorowanie pośmiertne.

Opis (w objętości do trzech stron) powinien uwzględniać działania mające na celu pielęgnowanie pamięci historycznej o Polsce i Polakach poza granicami naszego kraju oraz wspierające IPN w realizacji działalności w obszarach: edukacyjnym, naukowym i wydawniczym (przykładem takiej działalności jest gromadzenie pamiątek związanych z naszą historią, poszukiwanie, zbieranie i archiwizowanie dokumentów jej dotyczących, dbanie o cmentarze czy pomniki, projekty popularyzujące dzieje najnowsze Polski itp.).

Instytut Pamięci Narodowej, zgodnie z ustawą z dn. 18 grudnia 1998 r., zajmuje się wydarzeniami z najnowszej historii Polski, czyli

Wyłącznie pisemne zgłoszenia należy nadsyłać do dnia 30 czerwca 2018 r. (decyduje data stempla pocztowego), na adres:

Instytut Pamięci Narodowej
Biuro Edukacji Narodowej
ul. Wołoska 7
02-675 Warszawa
dopisek „Świadek Historii”

W sprawie nagrody można również kontaktować się z Katarzyną Miśkiewicz, pisząc na adres e-mailowy: swiadek.historii@ipn.gov.pl.

tymi, które miały miejsce pomiędzy 8 listopada 1917 r. a 31 lipca 1990 r. W związku z tym nagradzane są działania dotyczące tego okresu.

Wniosek o przyznanie nagrody powinien zawierać dane kandydata, opis jego zasług uzasadniających przyznanie nagrody, dostępne wnioskodawcy kopie dokumentów poświadczających osiągnięcia kandydata. Do wniosku należy dołączyć zgodę kandydata na zgłoszenie (nie dotyczy kandydatów zgłaszanych pośmiertnie).

(r)

INFORMATOR

Kobiety, które tworzyły historię

Żony, matki, córki, studentki, właścicielki firm, działaczki polityczne i aktywistki społeczne to bohaterki wystawy, której wernisaż odbył się w środę w Zamku Cieszyn. Jej tytuł brzmi „Obywatelki. Kobiety Śląska Cieszyńskiego dla Niepodległej”.

Beata Schönwald

To wystawa o kobietach, które miały odwagę, konsekwencję w działaniu, upór, przez który wielokrotnie nie były lubiane. To opowieść o kobietach, które wytyczały ścieżki i drogi wygodne, którymi my teraz podążamy i nie zdajemy sobie sprawę, że ktoś wcześniej musiał nam je przygotować. Dla dzisiejszych kobiet dostępność do edukacji, prawo wyborcze, możliwość sprawowania kierowniczych stanowisk to oczywista rzecz, ale sto lat temu tak nie było – zauważyła dyrektor Zamku Cieszyn, Ewa Gołębiowska.

Ekspozycja powstała w ramach obchodów stulecia niepodległości dzięki współpracy Zamku Cieszyn ze stowarzyszeniem Soroptimist International w Cieszynie. Jej autorką jest członkini stowarzysze-

Bohaterki wystawy i moich opowieści zajmowały się różnymi dziedzinami: od polityki i działalności charytatywnej, po pracę zawodową i rzemiosło. Były przykładowymi matkami i żonami, a jednak kreowały nową rzeczywistość i wyprzedzały epokę. Często podejmowały wręcz rewolucyjne wyzwania, miały odwagę zabierać głos, tworzyły nowe wartości. Chociaż nie miały jeszcze praw politycznych, stały się członkiniami Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego i to bynajmniej nie w roli marionetek.

Władysława Magiera,
autorka wystawy

nia, historyczka oraz autorka cyklu książek „Cieszyński Szlak Kobiet”, Władysława Magiera. Poszukiwanie nietuzinkowych kobiet, które

współtworzyły historię cieszyńskiej ziemi, oraz opisywanie ich losów to jej długoletnia fascynacja. Wystawa w Zamku Cieszyn po-

kazuje sylwetki wyjątkowych kobiet przełomu XIX i XX wieku. – Przygotowując ją, musiałam dokonać wyboru. Był to jednak bardzo świadomy wybór. Wiedziałam, że w pierwszej kolejności i bezdyskusyjnie na wystawie muszą się znaleźć członkinie Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego, a później panie, które były w czymś pierwsze, jak np. pierwsza lekarka w cieszyńskim szpitalu czy pierwsza motocyklistka na Śląsku. No i mamy też tu sylwetki kobiet, których zasługi dla narodowej działalności i w dziedzinie filantropii były tak duże, że nie sposób było ich pominąć – powiedziała „Głosowi” cieszyńska historyczka.

Wystawa potrwa do 22 kwietnia. Ponadto zainteresowani tematem mogą już jutro wziąć udział w spacerze z Władysławą Magierą po Cieszynie pt. „Śladami kobiet zasłużonych dla Niepodległej”. ▲

11

sylwetek cieszyńskich kobiet liczy wystawa w Zamku Cieszyn pt. „Obywatelki. Kobiety Śląska Cieszyńskiego dla Niepodległej”. Ponad połowa z nich związała swoje życie z lewym brzegiem Olzy. Maria Górniak-Cieniałowa, Nina Górniak i Maria Sojkowa mieszkały przez cały czas w granicach dzisiejszego Zaolzia, dwie – Olga Stonawska i Maria Kulisz-Michejda pochodziły stąd, ale wyszły za mąż i przeprowadziły się na drugą stronę, a dwie kolejne – Dorota Kłuszyńska i Zofia Kırkor-Kiedroniowa spędziły na naszym terenie najbardziej aktywne lata.

CO W TEATRZE

SCENA BAJKA – CZ. CIESZYŃ: O zbójniku Ondraszku (16, godz. 8.30, 10.00);

▲ O zbójniku Ondrášovi: (19, godz. 10.00);

SCENA POLSKA – CZ. CIESZYŃ: Job interviews (18, godz. 17.30);

SCENA CZESKA – CZ. CIESZYŃ: Večer tříkrálový (16, godz. 10.00; 17, godz. 17.30).

CO W KINACH

HAWIERZÓW – Centrum: Coco (16-19, godz. 16.00); Askalandden (16-18, godz. 17.30); Tomb Raider (16-19, godz. 19.00); Tłumocznik (16-18, godz. 20.00); Góra (19, godz. 17.30); Nieznajomi. Ofiarowanie (19, godz. 19.00); Lady Bird (19, godz. 20.00); **KARWINA – Centrum:** Pszczółka Maja. Miodowe igrzyska (16, godz. 16.00; 17, godz. 13.15); Tomb Raider (16, 17, godz. 17.30; 18, godz. 19.30); Nieznajomi. Ofiarowanie (16, godz. 20.00); Askalandden (17, 18, godz. 15.15); Tátova volha (17, godz. 17.30; 18, godz. 20.00); Życzenie śmierci (19, godz. 19.30); **TRZYŃNIEC – Kosmos:** Tomb Raider (16-18, godz. 17.30); Nieznajomi: Ofiarowanie (16-18, godz. 20.00); Bajki (17, godz. 10.00); Gnomy rozrabiają (17, 18, godz. 15.00); Jestem najlepsza. Ja, Tonya (19, godz. 17.30); Nowe oblicze Greya (19, godz. 20.00); **JABŁONKÓW:** Blade Runner 2049 (16, godz. 18.00); **CZ. CIESZYŃ – Central:** Balerina (16, godz. 14.00); Tomb Raider (16-18, godz. 17.30); Nieznajomi: Ofiarowanie (16, godz. 20.00); Askalandden (17, 18, godz. 15.30); Tłumocznik (17, 18, godz. 20.00); **CIESZYŃ – Piast:** Jaskiniowiec (16-19, godz. 14.30); Gurgacz. Kapelan

(16-19, godz. 16.15); Pitbull. Ostatni pies (16-19, godz. 17.45, 20.00).

CO W TERENIE

BŁĘDOWICE – Kluby Kobiet i Seniora MK PZKO zapraszają na spotkanie 21. 3. o godz. 15.00 do Domu PZKO.

CIERLICKO-CENTRUM – MK PZKO zaprasza na jedyną i niepowtarzalną komedię „Krawiec damski” do Domu Kultury 18. 3. o godz. 16.00. W kawiarence „U Zeflika” pyszne domowe pączki i inne smakołyki już od godziny 15.00. Zapraszamy!

CIERLICKO – MK PZKO Cierlicko Kościelec zaprasza 25. 3. od godz. 15.00 członków Koła i sympatyków na zebranie sprawozdawcze do DPŻiW. Oprócz sprawozdania i planów na kolejny rok spotkanie towarzyskie z występem dzieci z Cierlicka.

CZ. CIESZYŃ – Z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru MK PZKO w Czeskim Cieszynie-Centrum zaprasza na spotkanie widzów z aktorami Sceny Polskiej oraz „Bajki” Teatru Cieszyńskiego do Czytelnicy i Kawiarni „Avion” w dniu 19. 3. o godz. 17.00. Rezerwacja miejsc konieczna.

▲ Filia Biblioteki Miejskiej przy ul. Havlíčka zaprasza na spotkanie z Danutą Chłup, autorką powieści „Blizna”. Odbędzie się ono w środę 21. 3. o godz. 16.30 w bibliotece.

▲ Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki oraz Biblioteka Regionalna w Karwinie zapraszają w sobotę 14. 4. na wycieczkę do Katowic. W programie wizyta w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej CINIABA (wspólna biblioteka dwóch katowickich uczelni: Uniwersytetu Ekonomicznego i Uniwersytetu

Śląskiego, co czyni z niej jedyną tego rodzaju instytucję w Polsce) oraz zwiedzanie Muzeum Śląskiego. Cena 300 kc (autobus i wstęp do muzeum). Zainteresowanych prosimy o zgłaszanie się u Ewy Sikory: tel. 608 949 670 lub e-mail e.sikora@centrum.cz, do 24. 3.

▲ Parafia rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Cz. Cieszynie zaprasza na Koncert organowy muzyki religijnej w wykonaniu Krzysztofa Ostrowskiego, który odbędzie się w Niedzielę Palmową 25. 3. o godz. 18.45. W programie parę utworów J.S. Bacha, H. Finzenhageny oraz M. Surzyńskiego.

DĄBROWA – Zarząd MK PZKO zaprasza członków oraz sympatyków na zebranie sprawozdawcze połączone z jubileuszem 70-lecia MK PZKO w Dąbrowie w sobotę 17. 3. o godz. 15.00 do Domu Narodowego. W programie występ Kameralnego Zespołu Śpiewaczego „TA Grupa” MK PZKO w Czeskim Cieszynie-Centrum, sprawozdanie z działalności za rok 2017, plan pracy i budżet na rok 2018 oraz multimedialna prezentacja 70 lat działalności MK PZKO.

HAWIERZÓW-BŁĘDOWICE – Zapraszamy na zebranie sprawozdawcze MK PZKO, które odbędzie 18. 3. od godz. 15.30 w Domu PZKO. W programie występ młodzieży szkolnej, sprawozdanie z działalności Koła za rok 2017 oraz koncert fortepianowy Emy Trávníček.

HAWIERZÓW-SUCHA – MK PZKO zaprasza na zebranie sprawozdawcze 18. 3. godz. 15.00 do świetlicy PZKO. Po zebraniu zapraszamy na podróżniczą prelekcję państwa Bogumiły i Zbigniewa Przeczków.

JABŁONKÓW – Klub Kobiet MK PZKO zaprasza na wystawę pt. „Nadchodzi Wielkanoc”. Wernisaż odbędzie się 23. 3. o godz. 15.30 w

Domu PZKO. Ekspozycja czynna również w sobotę 24. 3. i niedzielę 25. 3. w godz. 9.00-18.00. Kuchnia, kołaczki domowe, wypieki świąteczne i loteria zapewnione.

KARWINA-STARE MIASTO – MK PZKO zaprasza 17. 3. o godz. 17.00 na projekcję pt. „Peru – magiczne Andy” grupy turystycznej „Gorole” do Domu PZKO.

KLUB 99 – Spotyka się w poniedziałek 19. 3. o godz. 11.00 w świetlicy MK PZKO Trzyniec 1.

MILIKÓW-PASIEKI – MK PZKO zaprasza wszystkich członków i sympatyków na zebranie sprawozdawcze, które odbędzie się 7. 3. o godz. 15.00 w Domu PZKO. W programie wystąpią dzieci szkoły z Milikowa i Koszarzysk.

PTTS „BŚ” – Zaprasza 20. 3. na Turniej bowlingu drużyn „Beskidu Śląskiego”. Turniej odbędzie się w restauracji „U Maryny” w Boconowicach (100 m w kierunku Milikowa od przystanku kolejowego), w godzinach 13.00-15.00 Zmagania sportowe poprzedzi (dla chętnych) wycieczka na trasie: Mosty – Skałka – Boconowice. Odjazd pociągów z Cz. Cieszyna – o godz. 7.22 (kierownik L. Michalík) lub godz. 8.19 (kierownik T. Farnik), możliwość przyjazdu bezpośrednio do Boconowic o godz. 12.22. Startujące drużyny: Karwina – kierownik drużyny Łada Michalík; Hawierzów – kierownik drużyny Hania Siekela; Cz. Cieszyn, Trzyniec, Wędrzynia, Bystrzyca – kierownik drużyny Tadek Farnik. Gwarantujemy dobrą zabawę, dyplom dla każdego uczestnika, dla drużyny zwycięskiej – niespodzianka. Turniej odbędzie się bez względu na pogodę.

SKRZECZOŃ – MK PZKO zaprasza 17. 3. o godz. 15.30 do Domu PZKO na tradycyjne „Powitanie wiosny”. W programie MUDr Bo-

gna Jiravská-Godula przedstawi prelekcję pt. „Do zdrowia poprzez kuchnię i podwórko – w świetle współczesnej medycyny”.

STONAWA – Parafia Śląskiego Kościoła Ewangelickiego A.W. zaprasza 18. 3. o godz. 9.00 na nabożeństwo, w ramach którego poświęcimy czas na wspomnienie śp. Józefa Ondrusza z okazji 100. rocznicy Jego urodzin. Chwilę wspomnień uświetnią swoimi pieśniami chóry „Lira” z Darkowa i „Stonawa” ze Stonawy. Po nabożeństwie złożenie kwiatów na mogile.

ZARZĄD KLUBU NAUCZYCIELI EMERYTÓW W RC – Zaprasza na Spotkanie Wiosenne w czwartek 5. 4. o godz. 10.00 do Ośrodka Kultury „Strzelnica”. W programie wystąpi zespół „Niezapominajki”. Opłata 70 kc. Równocześnie zapraszamy na spotkanie TNP z okazji Dnia Nauczyciela, które odbędzie się we wtorek 10. 4. o godz. 15.00 w Ośrodku Kultury „Strzelnica”. W programie wystąpią Przemek Branzy i zespół „Zorómbek”. Zobowiązujące zgłoszenia na jedno i drugie spotkanie prosimy przesyłać do 26. 3. Janinie Procter, nr komórki 723 158 041, adres e-mailowy: jani-naprocter@seznam.cz.

OFERTY

ŻALUZJE Z MONTAŻEM, tel. 604 192 092. GŁ-112
REMONTY ŻALUZJI, tel. 604 889 394. GŁ-113
www.zlotaraczka.ml, tel. 792 591 798. GŁ-114
PRZECIEKA CI DACH, kapie Ci do domu – zadzwoń: +48 609 852 057. Uszczelniamy wszystkie rodzaje dachów. GŁ-641
PRZEPROWADZKI + ekipa oraz usługi transportowe. Tel. +48 601 478 108. GŁ-130

WALUTY

Kursy walut w kantorach z dnia 15. 3. 2018

Cieszyn, ul. Zamkowa		
	kupno	sprzedaż
CZK	0,161	0,167
EUR	4,170	4,230
USD	3,370	3,470

Bielsko-Biała, CH Auchan		
	kupno	sprzedaż
CZK	0,163	0,167
EUR	4,150	4,250
USD	3,350	3,450

Czeski Cieszyn, dworzec		
	kupno	sprzedaż
PLN	6,000	6,180
EUR	25,300	25,900
USD	20,400	21,100

BENZyna

Ceny paliw na stacjach z dnia 15. 3. 2018

Bielsko-Biała, CH Auchan	
E95	4,41 zł
ON	4,32 zł
LPG	1,87 zł

Cieszyn, Circle K	
E95	4,51 zł
ON	4,47 zł
LPG	2,09 zł

Cieszyn, Shell	
E95	4,45 zł
ON	4,35 zł

Zebrzydowice, Orlen	
E95	4,54 zł
ON	4,46 zł

Czeski Cieszyn, Shell	
E95	30,40 kc
ON	28,950 kc (wik)

Firmy budowlane
SWABUD (cz) i SWAKOŃ (pl)
 Przyjmujemy zlecenia na 2018 rok w zakresie dociepleń budynków, poddaszy i wykonawstwa domów od fundamentów.
 Kontakt: 776 218 494, 608 556 915, 774 085 874 (CZ) +48 602 671 460 (PL)
 e-mail: jozefswakon@onet.pl
 Szybka i fachowa realizacja zleceń Cieszyn, Puńcowska 93 www.swabud.cz

Ogłoszenia do „Głosu” przyjmowane są w dni powszednie:
 • W redakcji „Głosu” przy ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn w godz. 8.30-15.30, tel. 558 731 766 e-mail: info@glos.live • W firmie Hudeczek Service, sp. z o.o. – Studio Graficzne, Hudeczek Service sp. z o.o., Olbrachcice, Stonawska 340, w godz. 8.00-15.00, e-mail: ad.servis@hudeczek.cz • W Odd. Literat. Polskiej, Biblioteki w Karwinie-Fryszacie (przy rynku) w po: 13.00-18.00, wt: 8.00-12.30, 13.00-18.00, czw: 8.00-12.30, 13.00-18.00, pt: 8.00-12.30, 13.00-17.00.

Spotkajmy się »Pod Walką«

• Starosta cieszyński, burmistrz Cieszyna oraz związki kombatanckie ziemi cieszyńskiej zapraszają mieszkańców regionu „Pod Walkę”. We wtorek, 20 marca o godz. 12.00, odbędzie się tam uroczysty apel poświęcony pamięci 24 żołnierzy Armii Krajowej zamordowanych przez Niemców 20 marca 1942 roku. Uroczystość obok pomnika w alei Jana Łyska rozpocznie się od odśpiewania hymnu państwowego. Następnie zaplanowano przemówienie burmistrza Cieszyna oraz przemówienie przedstawiciela organizacji kombatanckich. Będą też modlitwa, apel pamięci, złożenie kwiatów oraz odśpiewanie „Roty”. Organizatorzy proszą o wystawienie pocztów sztandarowych, a po zakończeniu uroczystości osobom starszym i niepełnosprawnym zapewnią bezpłatny przewóz autobusem do centrum miasta. (wik)

ŻYCZENIA

Wśród różnych Twego życia kolei, nie doznaj nigdy złowrogiej burzy, płyn wciż pod żaglem dobrej nadziei, której otuchę zaznasz w podróży.
 Jutro, 17 marca, obchodzi swe zacne 90. urodziny
pan STANISŁAW ŁUPIŃSKI
 z Nawsia
 Najserdeczniejsze życzenia wszystkiego dobrego, zwłaszcza zdrowia i humoru na następne lata składają Ci, drogi Jubilatce, Twoi najbliżsi z Kostkowa, a szczególnie wnuczka Laurusia. GŁ-165

Dla Kochanego
Dziadka KAROLA SZAROWSKIEGO:
Żyj nam, Dziadku, sto lat w zdrowiu, niech ci nigdy nie zabraknie dobrego humoru. Marzenia niech Ci się spełniają tak bardzo, jak Cię wnuczki kochają.
 Ania i Marysia. GŁ-171

WSPOMNIENIA

Nigdy nie ma dobrego momentu na pożegnanie bliskich, ale zawsze jest dobry czas, żeby otulić ich myślami. Przechodniu, zatrzymaj się na chwilę i wspomnij.
 19 marca 2018 minie już 8. bolesna rocznica, kiedy to odeszła od nas nasza Kochana
śp. URSZULA BIELESZ
 z domu Wojnar
 Z miłością i wdzięcznością wspominają najbliżsi. GŁ-158

Dnia 16 marca 2018 mija 16. rocznica śmierci naszego Drogiego
śp. ANTONIEGO BYRTUSA
 z Mostów koło Jabłonkowa
 zaś 9 stycznia obchodziłby 90 lat
 O modlitwę i chwilę wspomnień proszą najbliżsi. GŁ-159

KAMIENIARSTWO WRZOS
 20 LAT NA RYNKU DAJE PRZEWAŻĘ UNIKALNA OFERTA - PIĘKNE NAGROBKİ
 Siedziba Firmy: **Haziłach, ul. Cieszyńska 20b** tel: 736702526, +48 606452479, +48 338567377
 Filia: **Cisownica, ul. Ustrońska 156** 5 km od przejścia granicznego w Górnej Lesznej. www.kamienictwi-wrzos.cz

Pamięć o Tobie nadal trwa.
 Dnia 17. 3. 2018 minie druga bolesna rocznica śmierci naszej Kochanej Mamusi, Babci, Prababci
śp. MARTY WOJTYŁOWEJ
 Bukowca
 O chwilę cichych wspomnień i cichą modlitwę proszą córki z rodzinami. GŁ-161

Mateczko, zdaje się, że jeszcze wczoraj gościłaś nas z uśmiechem, My Cię gorąco stale Kochamy i w naszym sercu zachowujemy.
 W dniu 19 marca 2018 przypominamy sobie dziesiątą rocznicę, kiedy na zawsze ucihło szlachetne serce naszej Drogiej Mamy i Babci
śp. LIDII FOLWARCZNEJ
 z domu Zagóra
 rodaczki z Ligotki Kameralnej
 Z zadumą i wdzięcznością patrzymy wstecz na Jej błogosławione życie. Córka i synowie z rodzinami. GŁ-164

17 marca obchodziłaby 87. urodziny nasza Najdroższa Matka
śp. GERTRUDA KALETOWA
 z Ropicy
 Niestety opuściła nas na zawsze i już nigdy nie wróci. Wszystkich, którzy znali naszą Drogą Trudkę, prosimy o ciche wspomnienie. Z największą wdzięcznością i podziękowaniem wspomina cała rodzina. GŁ-105

Można odejść na zawsze, by stale być blisko. Ks. Jan Twardowski
 Dnia 13 lutego 2018 minęła 4. rocznica śmierci
śp. HELENY MARCOŁOWEJ
 z Rychwałdu
 Dnia 18 marca 2018 roku minie 5. rocznica śmierci Jej Męża
śp. JAKUBA MARCOLA
 Zaś 20 marca minie rok od chwili, kiedy na zawsze ucihło dobre i ofiarne serce
śp. BRONISŁAWY NUHLIČKOWEJ
 z Lutyni Dolnej
 O chwilę wspomnień i modlitwę proszą najbliżsi. GŁ-139

Wspomnienie jest tą najtrwalszą więzią z tymi, którzy nas już opuścili.
 Dnia 18. 3. 2018 obchodziłaby 100. urodziny, zaś 1. 8. 2018 minie 22. rocznica śmierci
pani MARIII MICHALIK
 z domu Bielczyk
 Dnia 17. 8. 2018 obchodziłby 105. urodziny, zaś 25. 6. 2018 wspominałby 75. rocznicę męczeńskiej śmierci w Oświęcimiu
pana LEONA MICHALIKA
 nauczyciela z Bystrzycy
 Prosimy wszystkich, którzy Ich znali i szanowali, o chwilę wspomnień. Dziękują córki Bronisława i Tamara z rodzinami oraz syn Mieczysław z rodziną. GŁ-168

Można odejść na zawsze, by stale być blisko. Ks. Jan Twardowski
 W niedzielę 18 marca 2018 mija 100. rocznica urodzin naszego Kochanego Ojca, Teścia, Dziadka i Wujka
śp. Dra JÓZEFA ONDRUSZA
 z Darkowa
 Wszystkich, którzy Go znali i szanowali prosimy, by wspomnieli razem z nami. Rocznicę przypomnimy sobie o godz. 9.00 w ramach nabożeństwa w kościele ewangelickim na Hołkowicach w Stonawie. Córka Halina i wnuk Józef z rodzinami oraz kuzyn Władek. RK-031

Nie umiera ten, kto trwa w pamięci żywych.
 Dnia 12 marca minęła 11. rocznica śmierci naszego Drogiego Wujka
śp. WŁADYSŁAWA SZOLONEGO
 z Nydku
 O chwilę wspomnień prosi Jasio z rodziną. GŁ-157

„Głos” jest finansowany ze środków Ministerstwa Kultury RC, Senatu RP, Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie, i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”
 MINISTERSTWO KULTURY
 SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
 Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie
 STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Drodzy Czytelnicy. Bilety na tegoroczny Dolański Gróm można zakupić między innymi w biurze ZG PZKO w Czeskim Cieszynie, w godzinach urzędowania. Gróm odbędzie się 16 czerwca, a gwiazdami będą grupy Lombard i Kryštof.

NEKROLOGI

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 11 marca 2018 opuścił nas po krótkiej i ciężkiej chorobie w wieku 88 lat nasz Kochany Brat, Wujek i Przyjaciel

śp. BRUNO CZYŻ
zamieszkały w Trzyńcu

Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w piątek 16. 3. 2018 o godz. 11.00 w kościele rzymskokatolickim w Cierlicku na Kościelcu. W imieniu żalu Zmarłego rodziny przyjaciółka Dagmar.

RK-032

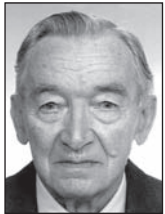

W głębokim żalu zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 12 marca 2018 zmarła w wieku 79 lat nasza Najdroższa Mama, Babcia, Prababcia, Teściowa i Ciocia

śp. ANNA JONSTOWA
zamieszkała w Olbrachcicach

Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się w poniedziałek 19 marca 2018 o godz. 14.30 z kościoła ewangelickiego w Stonawie. Zasmucona rodzina.

GŁ-169

*Już ostatni za górami,
promień słońca zgasł,
Zbawicielu zostań z nami,
nie opuszczaj nas*

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych i znajomych, że dnia 9. 3. 2018 zmarł w wieku 98 lat nasz Kochany Tatuś, Teść, Dziadek, Pradziadek i Wujek

śp. ADAM RUCKI
zamieszkały w Trzyńcu-Lyżbicach

Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w piątek 16. 3. 2018 o godz. 14.00 z kościoła ewangelickiego w Trzyńcu na cmentarzu w Lyżbicach. W smutku pogrążona rodzina.

GŁ-160

Zarząd MK PZKO Lyżbice-Wieś składa wyrazy głębokiego współczucia dla Danki i Jasia Huczałów oraz najbliższej rodziny z powodu zgonu

śp. ADAMA RUCKIEGO

który od roku 1953 był członkiem MK PZKO Lyżbice-Wieś

i który piastując różne funkcje zawsze aktywnie uczestniczył w pracy społecznej MK.

GŁ-166

Jak trudno żegnać kogoś, kto jeszcze mógł być z Nami...

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 12. 3. 2018 na zawsze opuścił nas w wieku 68 lat nasz Kochany Mąż, Ojciec, Zięc, Teść, Dziadek, Brat, Szwagier, Wujek i Kuzyn

śp. BRONISŁAW RYBA
zamieszkały w Czeskim Cieszynie, Grabińska 427/2

Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek 19 marca 2018 o godzinie 14.00 z kościoła rzymskokatolickiego Najświętszego Serca Jezusowego w Czeskim Cieszynie na miejscowy cmentarz. Zasmucona rodzina.

GŁ-170

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim krewnym, kolegom, znajomym i sąsiadom za kwiaty, wieńce, wyrazy współczucia i liczny udział w pogrzebie naszej Drogiej Zmarłej

śp. DANUTY TRZASKALIKOWEJ

Specjalne słowa podziękowania kierujemy do rodziny, lekarzy, MK PZKO w Starym Mieście i jego prezesa Wiesława Janusza, do pp. Farańców, Pitalów, Klubu Kobiet MK PZKO w Karwinie-Frysztacie, ponadto serdecznie dziękujemy ks. Przemysławowi Traczykowi oraz koleżankom z pracy. Zasmucona rodzina.

RK-033

*Kto w sercach żyje tych,
których opuścił, ten nie odszedł...*

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych i znajomych, że dnia 14. 3. 2018 zmarł w wieku 91 lat nasz Kochany Mąż, Tatuś, Brat, Teść, Dziadek, Pradziadek i Wujek

śp. ARNOLD SIKORA
zamieszkały w Wędryni nr 762

Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się 20 marca 2018 o godz. 14.00 z kaplicy cmentarnej w Trzyńcu-Folwarku. W smutku pogrążona rodzina.

GŁ-173

PROGRAM TV

PIĄTEK 16 MARCA

TVC 1

5.59 Studio 6 9.00 Napisala: Morderstwo (s.) 9.45 Zaskroniec 10.00 Doktor Martin (s.) 10.50 Opowiadaj (s.) 11.45 Czarne owce 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Sama w domu 14.00 Na tropie 14.25 Reporterzy TVC 15.10 Podróżomania 15.40 Niezwykłe losy 16.35 Łopatologicznie 17.30 AZ kwiz 18.00 Wiadomości regionalne 18.25 Gdzie jest mój dom 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.00 Żandarmskie humoreski (s.) 21.30 Wszystko-party 22.25 Poirot (s.) 23.20 Sprawy detektyw Murdocha (s.) 0.05 AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry 8.30 Cudowne przedszkole 9.00 Malta 9.45 Podróżomania 10.15 Ohře z Vladimírem Čechem 10.45 Pogotowie lotnicze 11.20 Geografia świata 11.55 Królestwo natury 12.25 Chcesz mnie? 12.55 Piechota morską pod Tarawą 13.35 GEN - Galeria elity narodu 13.50 Proces H - dzień piąty 14.45 Propaganda w czasie II wojny światowej 15.30 Das Reich: Dywizjon śmierci Hitlera we Francji 16.20 Czar Afryki 16.45 Nasze zwierzątka: dzikość serca 17.35 Mene, tekel 17.50 Z kucharką dookoła świata 18.45 Wieczorynka 18.55 Europa dziś 19.25 Historie domów 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Cudowna planeta 21.00 Czerwoni prezydenci 21.55 Gommorra (s.) 23.30 Wściekły byk (film).

NOVA

5.55 Śniadanie z TV Nova (film) 8.45 Ulica (s.) 9.45 Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) 11.00 Co o tym sądzą Czesi 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Krok za krokiem (s.) 12.50 Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) 14.00 Dowody zbrodni (s.) 15.55 Agenci NCIS (s.) 16.57 Popołudniowe wiadomości 17.25 Co o tym sądzą Czesi 18.25 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 Anioły i demony (film) 22.55 Zimne światło dnia (film) 0.40 Dowody zbrodni (s.).

PRIMA

6.15 Batman i Liga Sprawiedliwości (s. anim.) 6.40 Psi patrol (s. anim.) 7.25 M.A.S.H. (s.) 9.25 Policja w akcji 10.25 Kwiat życia (film) 12.15 Południowe wiadomości 12.30 Gliniarz i prokurator (s.) 13.30 Lekarz z gór (s.) 14.30 Komisarz Rex (s.) 16.35 Popołudniowe wiadomości 16.50 Policja w akcji 17.50 Nakryto do stołu! 18.55 Wiadomości, wiadomości kryminalne 19.55 Top Star 20.15 1890 (s.) 21.35 Bad Boys (film).

SOBOTA 17 MARCA

TVC 1

6.00 Co umiały nasze babcie, a o czym my zapomnieliśmy 6.25 Stolik nocny 6.40 Łopatologicznie 7.30 O hrabinie i rozbójniku (bajka) 8.15 Gejzer 8.50 Ojciec Brown (s.) 9.35 Columbo (s.) 11.05 Wszystko-party 12.00 Tydzień w regionach 12.25 Nasze hobby 13.00 Wiadomości 13.05 Król i złodziej (bajka) 13.50 Kiedy dorosną (film) 15.10 Kapelus z deszczem (film) 17.00 Poirot (s.) 17.55 Kot to nie pies 18.25 Chłopaki w akcji 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.00 Cuda natury 21.15 Maria, królowa Szkotów (film) 23.20 Columbo (s.) 0.50 Bolkoviny.

TVC 2

6.00 Teleranek 6.05 Atlas zwierząt 6.30 Babar i przygody Badou (s. anim.) 6.55 Mikołajek (s. anim.) 7.05 Show Garfielda 7.20 Podróże Boba i Bobka

(s. anim.) 7.30 Studio Kolega 9.00 Nasza wieś 9.25 Muzyczne wędrowki 9.55 Folklorika 10.20 Czerwoni prezydenci 11.15 Lotnicze katastrofy 12.00 Piechota morską pod Tarawą 12.40 Kapitulacja nazistowskich Niemiec 13.25 Babel 13.55 Samotnik (film) 15.40 Na własne nogi 16.05 Doskonale zmysły zwierząt 16.55 Kamera w podróży 17.50 Cudowna planeta 18.45 Wieczorynka 19.05 Czar Afryki 19.30 Niezrealizowane projekty 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Nigdy nie jesteście sami (film) 21.50 Baader Meinhof Komplex (film) 0.15 Czarne lustro (s.).

NOVA

6.30 Ogy i karaluchy (s. anim.) 6.40 Kacze opowieści (s. anim.) 7.25 Lwi patrol (s. anim.) 7.50 Czerwony Kapturek (bajka) 9.00 SuperStar 10.50 Przyprawy 11.45 Dzwoni do TV Nova 12.25 Poradnik domowy 13.40 Weekend 14.40 Dziewczyna z Alabamy (film) 16.55 John Carter (film) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 SuperStar 22.10 Captain America: Zimowy żołnierz (film) 0.40 Jak to się robi w Chicago (film).

PRIMA

6.20 Ninjago (s. anim.) 6.45 Psi patrol (s. anim.) 7.15 Wilk i zając (s. anim.) 7.40 M.A.S.H. (s.) 8.10 Salon samochodowy 9.15 Prima Partička 10.25 Kochamy Czechy 12.10 Wydział zabójstw (s.) 13.20 Tak jest, szefie! 14.25 Morderstwa w Midsomer (s.) 16.30 Surferka z charakterem (film) 18.55 Wiadomości 20.15 Głina (s.) 21.30 Infiltrator (film) 23.50 Bad Boys (film).

NIEDZIELA 18 MARCA

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów 6.30 Śladami gwiazd 7.00 Kiedy dorosną (film) 8.15 Uśmiechy Dany Batulkovej 8.55 Łopatologicznie 9.45 Kalendarium 10.00 Kamera na szlaku 10.35 Obiektyw 11.10 F.L. Věk (s.) 12.00 Pytania Václava Moravca 13.00 Wiadomości 13.05 O śpiącej królowej, dzikich różach i obrażonej wróżce (bajka) 14.00 Jak zdobyć w piekle szczęście (bajka) 14.50 Pawi list (bajka) 15.35 Dzikie kraje 17.15 List do ciebie 18.25 Co umiały nasze babcie, a o czym my zapomnieliśmy 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.00 GEN - Galeria elity narodu 20.15 Gangster Ka (film) 21.55 168 godzin 22.30 Normal (film) 0.05 Komisarz Montalbano (s.).

TVC 2

6.00 Teleranek 6.05 Atlas zwierząt 6.30 Babar i przygody Badou (s. anim.) 6.55 Mikołajek (s. anim.) 7.05 Show Garfielda 7.20 Nowości z natury 7.30 Studio Kolega 9.00 Czechosłowacki tygodnik filmowy 9.15 Poszukiwania czasu utraconego 9.35 Das Reich: Dywizjon śmierci Hitlera we Francji 10.25 Świat według Pernszejnów 11.20 Nie poddawaj się 12.15 Chcesz mnie? 12.45 Słowo na niedzielę 12.50 Magazyn chrześcijański 13.15 Przez ucho igielne 13.45 Magazyn religijny 14.10 Kot to nie pies 14.45 Królestwo natury 15.10 Na pływalni z Joe Robinsonem 15.40 Podróż po chilijskich Rios i Lagos 16.05 Nowe odkrycia w starym Egipcie 17.00 Odkryte skarby 17.50 Ogrody Pałacu Buckingham 18.45 Wieczorynka 18.55 Powroty na łono natury 19.20 Ciekawostki z regionów 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Pojedynki w Diabło (film) 21.50 Wóz do Wiednia (film) 23.05 Wycieczka czyli Historia terazniejszości.

NOVA

6.20 Miles z przyszłości (s. anim.) 6.50 Kacze opowieści (s. anim.) 7.35 Lwi patrol (s. anim.) 8.00 Kot w butach (bajka) 9.10 Wyspa Robinsona 11.10 Dorwać Smarta (film) 13.25 Jumanji (film) 15.20 Kvaska (film) 17.35 Mój brat ma fajnego brata II (film) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 Dama i Król (s.) 21.25 Odlamki 22.00 Kruczata Bourne'a (film) 0.10 Kvaska (film).

PRIMA

6.25 Ninjago (s. anim.) 6.55 Psi patrol (s. anim.) 7.25 M.A.S.H. (s.) 8.00 Natura pod lupą 9.05 Prima ZOOM Świat 9.35 1890 (s.) 11.00 Partia 11.55 Poradnik domowy 12.50 Poradnik Ládi Hruški 13.50 Szeff gotuje 14.35 Morderstwa w Midsomer (s.) 16.50 Przystojniak Hubert (film) 18.55 Wiadomości 20.15 Kochamy Czechy 21.55 Oczyma Josefa Klímy 22.45 Sekretne okno (film).

PONIEDZIAŁEK 19 MARCA

TVC 1

5.59 Studio 6 9.00 Ojciec Brown (s.) 9.50 168 godzin 10.25 Śladami gwiazd 11.00 List do ciebie 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Sama w domu 14.00 Zamek błyskawiczny 14.25 Dla mnie się zmieni (film) 15.55 Napisala: Morderstwo (s.) 16.45 Podróżomania 17.15 AZ kwiz 17.40 Czarne owce 18.00 Wiadomości regionalne 18.25 Gdzie jest mój dom? 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.00 Sprawy 1. wydziału (s.) 21.05 Dubbing Street (s.) 21.35 Piłkarz 2017 22.45 Kryminolog (s.) 23.50 W imię ojczyzny (s.).

TVC 2

5.59 Dzień dobry 8.30 Cudowne przedszkole 9.00 Kamera w podróży 9.55 Samoloty, które zmieniły świat 10.40 Kierunek: Wyspy Karaibskie 11.20 Ohře z Vladimírem Čechem 11.50 Pogotowie lotnicze 12.20 Czar Afryki 12.45 Babel 13.10 Magazyn religijny 13.40 Klucz 14.05 Czechosłowacki tygodnik filmowy 14.20 Śladami trzeciego ruchu oporu 14.50 Powroty na łono natury 15.15 Nowe odkrycia w starym Egipcie 16.10 Przygody nauki i techniki 16.40 Lotnicze katastrofy 17.25 Odkryte skarby 18.15 Podróżomania 18.45 Wieczorynka 18.55 Niezrealizowane projekty 19.15 Bogowie i prorocy 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Wojna na Pacyfiku 21.00 Samoloty, które zmieniły świat 21.50 Konspirator (film) 23.50 Pojedynki w Diabło (film) 1.30 Queer.

NOVA

5.55 Śniadanie z TV Nova 8.50 Ulica (s.) 9.50 Dama i Król (s.) 11.00 Co o tym sądzą Czesi 12.00 Południowe wiadomości 12.35 Krok za krokiem (s.) 12.55 Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) 14.05 Dowody zbrodni (s.) 15.55 Agenci NCIS (s.) 16.57 Popołudniowe wiadomości 17.25 Co o tym sądzą Czesi 18.25 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 Spece (s.) 21.20 Wyspa Robinsona 22.20 Zabójcza broń (s.) 23.15 Bez śladu (s.) 0.10 Dowody zbrodni (s.).

PRIMA

6.10 Ninjago (s. anim.) 6.40 Psi patrol (s. anim.) 7.25 M.A.S.H. (s.) 9.25 Policja w akcji 10.25 Mewy na wietrze (film) 12.15 Południowe wiadomości 12.30 Gliniarz i prokurator (s.) 13.30 Lekarz z gór (s.) 14.30 Komisarz Rex (s.) 16.35 Popołudniowe wiadomości 16.50 Policja w akcji 17.50 Nakryto do stołu! 18.55 Wiadomości, wiadomości kryminalne 19.55 Top Star 20.15 Błękitny kod (s.) 21.30 Jak zbudować marzenie 22.45 Tak jest, szefie! 23.50 Policja w akcji.

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

ROZETKA

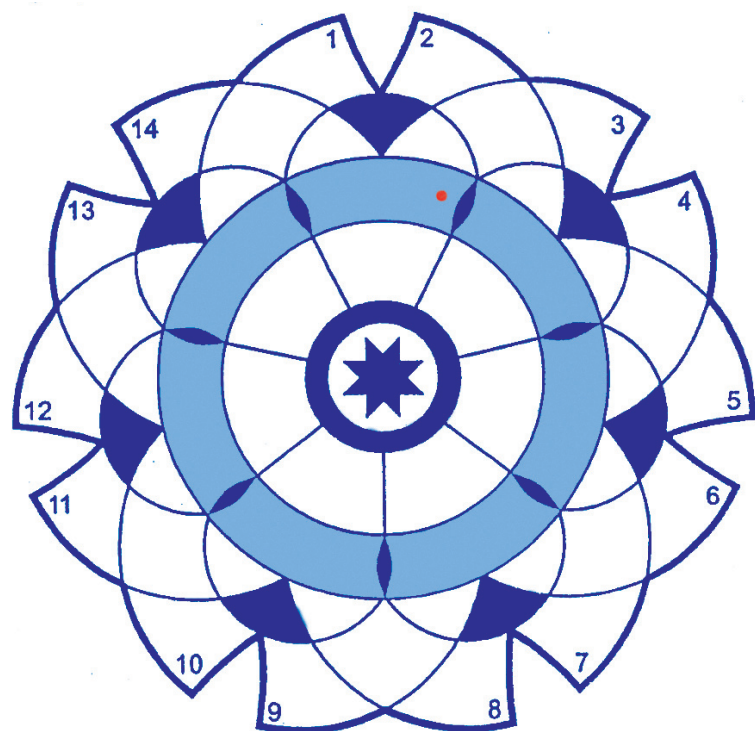
Rozwiązaniem dodatkowym jest dokończenie fraszki Jana Sztayngera:

„Prawda nie boi się cienia,
Bo nigdy się nie...”

1. mityczny król Troi
2. bóg Aszantów
3. szybszy od slalomu
4. samica jelenia lub daniela
5. Sven Olof..., premier szwedzki
6. czeski Józef
7. popularny proszek do prania
8. miejsce walki gladiatorów
9. list po niemiecku
10. lekceważy zasady, wartości
11. odprowadza wodę z dachu
12. bajkowy skarbiec
13. do klejenia papy
14. ptasi śpiewak

Wyrazy trudne: NJAME, PALME

(BJK)

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana książka. Termin ich nadsyłania upływa w środę 28 marca 2018 r. Nagrodę książkową za rozwiązanie łamigłówki z 2 marca otrzymuje Zbigniew Lajczyk ze Stonawy.

Rozwiązanie połączonych minikwadratów magicznych z 2 marca: BIATHLON

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

...tak jest

• Na przedwojennym zdjęciu archiwalnym powyżej budynek szkoły w Łomnej Dolnej. Zdjęcie po prawej (autorstwa Norberta Dąbkowskiego), wykonane w tym roku przedstawia dzisiejszą czeską podstawówkę.

REKLAMA

Praca z j. czeskim (Cieszyn)

- 🏠 Obsługa posprzedażowa i dosprzedaż.
- 🏠 21.212 koron – 27.272 koron netto (3500-4500zł netto)

Szczegóły pod adresem:
career@tivron.com

GL-163

CATERING ZARELKO

Wypożycz sprzęt gastronomiczny na każdą okazję

+48 730 537 077
www.cateringcieszyn.pl

GL-121

CZYTAJ NAS CODZIENNIE!

www.glos.live

Aktualizowany serwis o Polakach na Zaolziu

OGRODZENIA ZS SIKORA **PRODUCENT OGRODZEŃ**
Bądź bezpieczny i ogroź swój Dom!

- Ogrodzenia siatkowe
- Ogrodzenia panelowe
- Ogrodzenia klinkierowe
- Automatyka
- Bramy garażowe

TRINEC, ul. Frýdecká 572
email: plotyzs@seznam.cz

kom. 732 683 665
tel/fax: 558 320 353

CIESZYN, ul. Stawowa 91
email: robert@ogrodzeniazs.pl

kom. +48 602 711 096
tel/fax: +48 33 855 1400

www.ogrodzeniazs.pl

GL-215